

DIRVA

RINKIMŲ KEISTENYBĖS

DEMOKRATŲ SENATORIUS P. H. DOUGLAS PAREISKE PANASIA NUOMONĘ DEL ATOMINIŲ GINKLŲ PANAUDOJIMO KAIP IR BARRY GOLDWATERIS IR SUSILAUKE KRITIKOS IŠ RESPUBLIKONO PERCY. — NEW YORKE GALI LAIMĖTI O'CONNOR, NORS YRA IR LABAI NEPATRAUKLI ASMENYBĖ.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

"Teisybė reikalauja -- sarkastiškai pastebi Chicago Tribune -- kad senatorius Paul H. Douglas pralaimėtų rinkimus, nes jis padarė tą pačią klaidą kaip ir Barry Goldwater per 1964 m. prezidentinius rinkimus. Jis tuo pačiu atsiškvėpimų paminėjo atominius ginklus ir Vietnamą".

Atsimename, kad per anuos rinkimus demokratų bاندė pristatyti Goldwaterį kaip 'trigger-happy', karo kurstytoją ir panašiai, kuris tapęs prezidentu paskandintų visą žemės rutulį karo ir sunaikinimo liepsnose, nors faktinai jis tik vieną kartą per televiziją paminėjo, kad eventualiai galima būtų mažomis atominėmis bombomis sunaikinti komunistų tiekimo kelius, vedančius per džungles. Tokia 'defoliacija', kaip žinia, dabar yra daroma ne atominėm bombom, bet chemikalais.

Užpereitą sekmadienį panašus klausimas buvo pastatytas Face the Nation programoje senatoriui Douglas, žinomam liberalui, kurį mes greičiau pavadintume socialdemokratu. Jo atsakymas:

"Well, mažos bombos galėtų būti panaudotos prieš uniformuotus karius fronte. Norėčiau pasakyti, kad mes, susidūrę su agresija, neturėtume atsisakyti panaudoti atominius ginklus.

Jie yra mūsų didžiausias ginklas -- ne sausumos kariuomenė. Bet aš nenorėčiau jų panaudoti prieš žmones. Esu prieš miestų bombardavimą... Tik pačiose blogiausiose sąlygose aš jas panaudočiau".

Sunku tokiam pareiškimui nepritarti, nors jis eina kiek toliau negu Goldwaterio prieš porą metų, tačiau respublikonų kandidatas į senatoriaus Douglas vietą Charles Percy tuč tuojau paskubėjo pareikšti, kad Douglas pareiškimas buvęs "irresponsible" (neatsakingas). Girdi, tai skatintų ir komunistus atsakyti atominiais ginklais. Nieko naivesnio neesu girdėjęs. Komunistai pasirenka tokius ginklus, kuriais jiems kovoti parankiau sia. Amerikiečiai gudriau padarytų, kad eitų į kovą ne komunistų pasirinktais ginklais, bet tais, kuriais jiems bū-

tų patogiausia ir tiksliausia kovoti. Panašios pažiūros Douglas buvo ir per Korėjos karą.

Atrodo, kad Percy, kuris Goldwateriui pralaimint prezidentinius rinkimus pralaimėjo Illinois gubernatoriaus rinkimus, dabar atomo paminėjimo bijo kaip velnias kryžiaus ir gal būt teisingai. Vadinamas 'šiaudinis balsavimas' rodo, kad jis gali greičiau laimėti rinkimus negu Douglas, kuris prieš rinkiminėje kampanijoje talkininkauja visos didžiausios demokratų žvaigždės, pradedant senatorium Robert Kennedy ir baigiant viceprezidentu H. Humphrey. Kalbama, kad lapkričio 4 d. į Chicago atskrišęs pats Johnsonas padėti Douglas.

Jei iš to galima pasidaryti kokią išvadą, tai tik tokia, kad prieš rinkimus didelė rinkėjų dauguma atsisako galvoti. Pagal Gallupo tyrinėjimus, rinkėjai daugiausiai yra susirūpinę: 1) karu Vietname, 2) rasine problema ir 3) infliacija. Karas Vietname tikrai nebūtų taip išsiplėtęs, jei amerikiečiai iš pat pradžių būtų aiškiai pasisakę, pavyzdžiui, ir išrinkdami Goldwaterį prezidentu. Faktinai Johnsonas dabar Vietname daroma daug tą patį, ką būtų daręs ir Goldwateris, tik su geroku pasivėlavimu. Bet ne-

paissant to, dauguma respublikonų kandidatų vengia aiškaus pritarimo Goldwaterio pažiūroms dėl tos paprastos priežasties, kad rinkimuose nulemia ne teisūs argumentai, bet įvairios kitos pripuolamos aplinkybės. Percy atveju jam, rasisit, padeda tas faktas, kad neseniai buvo nužudyta jo 21 m. dukra, o daugiausiai tai, kad demokratų administracija gerokai atsibodo.

Idomus reiškinys vyksta ir New Yorko valstijoje. Ten demokratų kandidatas Frank O'Connor, atrodo, turėjo labai mažai galimybių. Laikraščiai prieš jį, liberalų partiją išstatė savo kandidatą Franklin D. Roosevelt Jr. ir jis pats, pravardžiuojamas "poor Frank", yra labai nepatraukli asmenybė. Nepaisant to, paprastai labai tikslus Daily News šiaudinis balsavimas parodo, kad tas 'poor' Frank sto-
vi geriau negu republi-

konų kandidatas Rockefelleris. Balsų santykis 40 prieš 39 pirmojo naujai. Roosveltas surenka maždaug 13,5 % visų šiaudinių balsų, o konservatorių kandidatas Paul Adams apie 6,7. (Idomu, kas paskutinytis daugiau randa pritarimo pačiame New Yorko mieste, ne gu kaimuose.) Išvada iš to gali būti tik tokia, kad demokratų partija yra daugiau išsiskynusi negu respublikonų, nes ir labai nepatrauklus kandidatas, surenka daugiau balsų už 'žvaigždės'. Jei tas pats yra visame krašte, respublikonų viltys labai gerai pasirodyti per ateinančius rinkimus gali ir nepasiteisinti.

* SAVO KELIONĖJE po draugiškus Amerikai kraštus Azijoje prez. Johnsonas savo kalbose pabrėžia, kad "mes privalome atsisipirti prieš agresiją", ir tai todėl, kad komunistai "atkals duris į taiką tik tada, kai įsitikins jog karinėmis priemonėmis jie laimėti nepajėgia".

* JUNGŲ TAUTŲ Organizacijos atstovų pilnaities sesija priėmė rezoliuciją, kuria perimama "tiesioginė atsakomybė už Pietvakarių Afrikos teritorijos valdymą". Toji teritorija iki šiol valdoma P. Afrikos vyriausybės pagal savo laikų Tautų Lygos suteiktą mandatą.

P. Afrikos atstovas JTO pareiškė tą rezoliuciją laiką neteisėta ir nevykdytina. Rezoliucija buvo priimta 121 balsais, 3 susilaikius ir 2 pasisakius prieš.

P. Afrikos vyriausybė kaltinama toje teritorijoje vykdanči segregacinę politiką.

* R. KINJA, šiomis dienomis išbandžiusi ketvirtą atominę bombą, sukėlė nerimą tuose sluoksniuose, kurie spėjo, jog dar greitai kiniečiai sugebės paruošti priemones atominės bombos nugalėjimui ir tolimesnius taikinius. Pasirodo, jog jau dabar jie gali grąžinti taikiniams 500 mylių atstume.

* VENGRIJOS REVOLIUCIJOS 10 metų sukakties proga vengrų politinių kalinių s-gos pirm. Dr. Bela Fabian New Yorke pareiškė, kad neatšilvelgiant į skelbtas amnestijas, Kadaro režimas dar dabar laiką polit. kalinius kalėjimuose ir koncentracijos stovyklose. Apie 63.000 kalinių dar tebelaikoma Sibire, o Vengrijoje veikia net naujos konc. stovyklos netoli Budapešto.

Sukakties proga vengrai buvo suruošę demonstracijas prie JTO rūmų New Yorke, spec. paimdas ir spaudos konferencijas.

Spalio 29-30 d. Chicagoje įvyksiančiame Amerikos Lietuvių Tarybos suvažiavime Vlikui atstovaus vicepirminkas Stasys Lušys. Suvažiavime dalyvaus ir Tautos Fondo pirmininkas prel. J. Balkūnas.

Korp! Neo-Lithuania Talentų Vakaro pabaigtuvėse pirm. Algis Modestas (teikia dovaną garbės filiteriui poetui St. Santvarui.
V.A. Račkausko nuotrauka

IŠ LIETUVOS TYRIMO INSTITUTO VEIKLOS

LIETUVOS TYRIMO INSTITUTAS spalio 20 d. New Yorke įvykusiame narių susirinkime išrinko naują savo vadovybę. Pirmininku išrinktas dr. Juozas Puzinas, vicepirmininkais Juozas Audėnas ir Martynas Gelžinis, sekretorium Zigmąs Raulinaitis ir izdininku Algirdas Budreckis. Kontrolės komisijon išrinkti dr. B. Nemickas, A. Gureckas ir V. Banelis.

Lietuvos Tyrimo Instituto yra įsteigtas "Sukurti, organizuoti ir remti tyrimą; rankioti, telkti, leisti ir platinti medžiagą, knygas, brošiūras, straipsnius, žemėlapius ir archyvinę medžiagą apie Lietuvą žmones, jų kalbą, apie jos istoriją ir dabartį, apie lietuvių kultūrą, Lietuvos ūkinį gyvenimą ir apie visa kita, kas su šiais dalykais turi ryšio".

Ankstesnioji instituto valdyba, mirus dr. A. Trimakui ir K. Bieliniui, o M. Brakui išsikėlus iš New Yorko, buvo likusi tik iš dviejų narių (J. Audėnas, J. Galminas). Birželio 28 d., neoficialiame narių pasitarime, buvo sudaryta jiems patariamoji komisija, kurioje buvo dr. Puzinas, J.A. Stiklorius, A. Budreckis ir Z. Raulinaitis.

Institutas ypač rūpinosi Lietuvos istorinių ir etnografinių sienų klausimais. Prof. K. Pakštas buvo pradėjęs rašyti istorinę Lietuvos geografiją, bet mirė darbo nebaigęs, tačiau spėjęs atlikti vertingų paskirų studijų iš tos srities. Šiuo metu studijas rengia: dr. J. Jakštas -- "Mažosios Lietuvos apgyvendinimas 13-18 šimtmečiais", dr. J. Gimbutas -- "Mažosios Lietuvos antkapiai ir paminklai", dr. J. Puzinas -- "Prūsai arabų šaltiniuose", J.A. Stiklorius -- "Mažoji Lietuva tarptautinėse sutartyse". P. Butėnas renka Mažosios Lietuvos vietovardžius. Ieškoma autorių studijoms: "Lietuvių pulkai Prūsijoje", "XVIII šimtmečio kursai lietuviams pastoriams Hallės universitete" ir "Mažosios Lietuvos lietuvių literatūra".

Su LTI artimai bendradarbiauja Vliko sudarytoji Lietuvos Rytų Žemės Tirti Komisija, kuri jau turi keletą (LTI kol kas dar neaprobų) studijų, jų tarpe A. Budreckio "Vilniaus krašto demografija". Vlikas, aprobaus tarpautinėmis sutartimis paremtą Lietuvos valstybės sienų žymėjimą žemėlapiuose, etnografi-

nių Lietuvos sienų klausimą studijuoti pavedė L.T. Institutui ir jam perdavė visą tuo klausimu surinktą medžiagą. Instituto adresas: -- Lithuanian Research Institute 29 West 57 St., New York, N.Y. 10019.

(ELTA)

Varšuvoje išėjo P. Lossowskio studija "Stosunki Polsko-Litewskie w latach 1918-1920" (Lenkijos - Lietuvos santykiai 1918-1920 metais, Varšuva, 1966, 413 psl.). Knygoje nagrinėjami šie klausimai: lenkų - lietuvių ginčas prieš 1918 metus, bandymai susiprasti 1918.XI -- 1919.VII (J. Šaulio misija Varšuvoje, derybos Kaune, demarkacinės linijos nustatymas), lenkų bandymas su ruoti perversmą Kaune 1919.VIII (Feowiakų sukilimas), Lietuvos apsupimo politika 1919.IX -- 1920.VI, lenkų - lietuvių santykiai lenkų - sovietų karo metu, 1920. VII-IX, gen. Želigovskis užima Vilnių, "Vidurinės Lietuvos" kova su Lietuva. Studija paremta archyvine medžiaga, spausdintais dokumentais, spauda, atskirų asmenų atsiminimais ir kitais šaltiniais. Autorius bando išjungti poleminių ir propagandinių požiūrių į lenkų - lietuvių bylą.

(ELTA)

Detroito Lietuvių Namuose spalio 23 d. buvo atidaryta Česlovo Janušo paroda. Parodą atidarė ALT S-gos Detroito sk. pirm. Jonas Gaižutis. Iš kairės: Vl. Pauža, A.L. Bendruomenės Tarybos narys, inž. J. Urbonas, A.L. Bendruomenės pirm. Detroito, dail. Č. Janušas ir inž. J. Gaižutis.

K. Sragausko nuotrauka

Mums rašo

DĖL LYGIAGRETUMO ŠALPOJE

Šiuo klausimu kilo gyva polemika Dirvoje. Ją sukėlė H. Žemelio straipsnis dėl fondų ir rėzoliucijų infliacijos. Į tą sūkurį netyčia pateko Lietuvos Raudonajam Kryžiui Remti Komiteto vienas atsišaukimas į visuomenę dėl aukų. Į tą atsišaukimą atsiliėpė Dirva (107 nr.) straipsniu "Lygiagretumas Šalpoje". Straipsnis beparašo ir užtat reikia manyti, kad jis atstovauja redakcijos nuomonei.

Atrodo, kad straipsnio autorius nėra pakankamai informuotas dėl LRK uždavinių ir veiklos tremtyje. Užtat jaučiame reikalą kaip paryškinti.

1. New Yorke yra tik Komitetas LRK Remti. LRK Vyr. Valdyba visą laiką nuo karo pabaigos randasi V. Vokietijoje, Bad Mergentheime (pirmiau Reutlingene). Iš ten ji palaiko ryšius su Vokietijos Raudonuoju Kryžium, su Tarptautinio Raudonojo Kryžiaus centru Genevoje, su Švedų Raud. Kryžium, su Švedijos, Vokietijos, Šveicarijos šalpos organizacijomis, su didesnėmis lietuvių kolonijomis Europoje, Australijoje, Zelandijoje. LRK visą laiką palaiko kontaktą su Vliku ir yra jo globoje. LRK nuo 1946 m. bendradarbiavo su Balfu.

2. Balf pirm. kun. Končius susitarimą bendradarbiauti su LRK 1950 metais nutraukė ir po to LRK iš Balfio jokių gėrybių negaudavo, bet šalpos darbo nenutraukė. Balfas per savo igaliotinius vykdė šalpą; bet kadangi vienu ar kitu būdu palikdavo daug Balfio nepastebėtų, bet šalpos reikalingų, tai LRK buvo tiesioginė pareiga iš savo lėšų juos šelpti. Padidėjęs šalpos darbas pareikalavo daugiau lėšų. Jos buvo renkamos Vokietijoje, Švedijoje, Australijoje, N. Zelandijoje ir kitur. Tas daroma ir dabar.

3. New Yorke 1959 m., LRK Vyr. Valdybai prašant, susikūrė komitetas Lietuvos Raudonajam Kryžiui Remti. Jam branduolį sudarė buv. dar nepriklausomoj Lietuvoj LRK Vyr. Valdybos nariai ir senieji LRK darbuotojai. Apie Komiteto susikūrimą Balfas žinojo. Pradžioje pirmininkas kun. Končius asmeniškai parėmė savo auka.

4. Straipsnio autorius galėjo ir nežinoti, kad komitetas LRK remti renka aukas jau nuo 1959 m., nes jis tai darė per vardinius atsišaukimus į duosnesnius asmenis, kuriuos turėjo savo sąrašė, be viešų atsišaukimų spaudoje, panašiai kaip tai daro mokyklos, ligoninės, vienuolynai, sporto organizacijos ir pan. Šiais metais komitetas pagalvojo, kad nedera visą laiką pasilikti nematomais ir nutarė paskelbti viešai informacinį atsišaukimą į

visuomenę visai nepagalvojęs apie tai, kad gali kam nors užminti ant nuospaudos.

5. Straipsnio autorius abejoja, kad Vokietijoje dar yra apie 7.000 asmenų, kurių dauguma reikalinga paramos. Komitetas šitas žinias nepatsi sugalvojo. Jas gavo iš Vokietijos. Pirmiau buvo daugiau. Kad Vokietijoje yra daug lietuvių, pašalpos reikalingų, ir kun. L.J. patvirtina netiesioginiu būdu. Jis savo straipsnyje "Fondų infliacijos" (Dirva Nr. 108) šitaip sako: "Vien Vokietijos tremtinių šalpai be Balfio dar yra keili sambūriai, kai kurie net pasivadinę "vienintėliais". Jeigu be Balfio yra dar keletas šalpos sambūrių, tai reiškia, kad tie sambūriai yra reikalingi, kad Balfas visų nepatenkina. Kitaip tie sambūriai neturėtų ką veikti ir susilikviduotų. Aukų rinkimas ir šalpos skirstymas, jei nežinoti, tai biurokatiškai, nėra kuri nors maloni pramoga, kad kas nors panorėtų tuo užsiimti vien dėl malonumo. Sugestijos (kun. L.J. straipsnyje), kad fondai gali būti savanaudiški, nieku nepagrįstos. Savanaudžių gali pasitaikyti visur ir visada, kaip pasitaiko vagių ir išilaužėlių, bet yra ir būdai nuo jų apsisaugoti.

6. Minėtame Dirvos (107 nr.) straipsnyje, pačiojo straipsnio pabaigoje yra keistas pasisakymas, būtent, kad LRK kaip organizacijos vardo išlaikymas, yra vienas klausimas, ir kiek reikalinga komiteto paskelbtų rinkliava šalpai, jau kitas reikalas. Su pirmu klausimu straipsnio autorius lyg ir sutiktų, antras klausimas autoriui neaiškus ir abejotinas. Įdomu žinoti, ko gi straipsnio autorius norėtų: ar kad LRK tik išlaikytų vardą, kitaip sakant, egzistuoti tik ant popieriaus ir nieko neveiktų? Ne. Tokiu būdu atstovauti LRK niekas nesutiks. Kol su juo skaitosi Vokiečių administracija, kol su juo palaiko kontaktą Vokietijos, Švedijos bei Tarp. Raud. Kryžiai, kol LRK, Tarp. Raud. Kryžiui tarpininkaujant gali atlikti dingsių paieškosimus, netgi kartais suteikti juridinę pagalbą asmenims tolimuose kraštuose, kartais net už geležinės ar bambukinės uždangos; kol jis vietoje turi nepagydomų ligonių ir šiaip į vargą patekusių ir reikalingų materialinės ir moralinės pagalbos savo tautiečių, LRK negali sėdėti sudėjęs rankas ir nieko neveikti. O norint veikti, reikia turėti nors kiek lėšų, ypač jei yra reikalas atlikti šalpos darbą. LRK tų lėšų ir ieško. Jis Balfio nenuskriaudžia, o tik jam padeda ten, kur Balfas nepasiekia arba užmiršta, ar dėl kitų tik jam žinomų ar nežinomų

priežasčių šalpos darbo neatlieka ten, kur yra reikalas jį atlikti. Mes Balfio už tai nekaltinam ir nekritikuojame, nes gerai suprantam, kad šalpos darbe visada būna nepatenkintų.

7. LRK surenkamos lėšos yra nedidelės ir jos naudojamos labai taupiai. LRK neturi nė apmokamų patalpų, nė apmokamų tarnautojų ir apsiriboja tik pašto ir kartais transporto išlaidomis. Visą kitą darbą atlieka LRK nariai be atlyginimo, kaipio labdaros darbą. Gi New Yorko Komitetas LRK Remti net ir pašto išlaidas apmokėdavo specialėmis Komiteto narių donacijomis.

Raudonasis Kryžius yra organizacija su tarptautiniu respectu ir tarptautinėmis teisėmis. Kai dėl LRK, tai jo visa valdyba beveik in corpore buvo iš Lietuvos pasitraukusi ir automatiškai Vokietijoje atnaujino savo ryšius su Tarp. Raud. Kryžiumi. Jo nereikėjo iš naujo tremty sukurti, tas net vargiai būtų pavykę. Be to, LRK kaip ir raudonasis kryžius bendrai, atlieka daug kitų kultūrinių ir teisinių išipareigojimų tarptautinių mastu, paieško belaisvių; jam priklauso ir visokia kita humanistinė - karitatyvinė globa. Turėdami šitą viską galvoj, senieji LRK nariai ir nenori iki šiol dar išsilaikyti organizaciją numarinti, kad reikalui atsitiktus, nereikėtų jos iš naujo kurti. O toks reikalas gali ateiti netikėtai ir nelauktai.

8. Kai dėl fondų apjungimo, tai gerą atsakymą H. Žemeliui (jis tikty ir kun. L.J.) duoda A. Mus-teikis (Dirva nr. 107). Centralizacija turi ir gerą, ir blogą puses. Kur viskas centralizuota, subordinuota, biurokratizmas savo tinklu yra apipynęs visas visuomeninio gyvenimo sritis. Čia Amerikoje centralizacija nepopuliari; čia visuomenė laisvai gali parodyti savo iniciatyvą visose srityse. Ir tai mūsų laimė, kad taip yra: mes galime judėti, kurti ir kam reikia duoti. Fondų apjungimas vargiai čia turės pasisekimą ir gal būt kun. L.J. pasiskubino prijungti Balfą trečiuoju prie dviejų H. Žemelio paskelbtų Fondų. Taip pat bereikalingai džiaugiasi ir H. Žemeliui dėkoja, lyg tie pasikeitimai nuo Žemelio priklauso.

Lietuvos Raudonajam Kryžiui Remti Komitetas.

SURASDAMI
DIRVAI NAUJĄ
SKAITYTOJĄ,
LAIKRAŠTĮ
SUSTIPRINSITE

SANTAROS - ŠVIESOS SUVAŽIAVIMAS

Santaros - Šviesos narių tryliktoji suvažiavimas įvyko rugsėjo mėnesio 7 - 11 d.d. Tabor Farmoje. (Gaila, šis pranešimas gautas tik spalio 24 d. Red.). Šių metų suvažiavime nebuvo didesnio susikoncestravimo vienoje temoje, kaip kad įvyko pereinamais metais.

Šių metų suvažiavimas savo programa vystėsi keturiomis pagrindinėmis šakomis, kurios rėšios savo aktualumu išėivijoje esančiai mūsų bendruomenėi.

Pirmą kartą išėivijoje buvo mestas platesnis žvilgsnis į mūsų artimųjų kaimynų -- latvių ir estų kūrybą, ir tai buvo pirmoji suvažiavimo krypties šaka. Paskaitas skaitė prof. dr. Ivar Ivask apie estų, o prof. Astride Ivaska apie latvių poeziją. Abu jie yra stiprūs jaunosios kartos intelektualai savo bendruomenėse, abu įeina į jaunųjų leidžiamų kultūros žurnalų redakcinius kolektyvus (estų -- "Maņa", latvių -- "Jauna Gaita". Tai "Metmenų" atitikmenys). Suvažiavimo metu nutarta visuose tuose žurnaluose vystyti tolimesnį bendradarbiavimą. "Metmenyse" bus, pavyzdžiui, paskelbtos šios dvi paskaitos, o į suvažiavimą buvo atvežtas naujausias "Jauna Gaita" numeris, kuriame kaip tik buvo įdėta plati lietuvių poezijos analizė su gausiais vertimais. Ta apžvalga ir yra Astridės Ivaskos pastangų vaisius. Suvažiavimo metu taip pat įvyko estų ir latvių literatūros išleistų knygų parodėlė, o literatūros vakaras buvo skirtas Faltijos poezijai.

Antroji suvažiavimo šaka buvo dėmesio paskyrimas aktualioms šio amžiaus bendrinėms žmonių problemoms iškelti ir nagrinėti. Čia reikia įjungti dr. Vytauto Kavolio paskaitą, Mykolo Drungos ir Algio Makaičio diskusinį pašnekesį, komp. Dariaus Lapinsko ir dail. Romo Viesulo paskaitas ir demonstracijas, beto Antano Škėmos "Sventosios Ingos" iscenizaciją, režisuotą Dalios Juknevičiūtės - Mackuvienės.

Žvilgsnis į okupuotą Lietuvą savaime išryškėdavo visuose suvažiavimo punktuose, kas ir sudarė trečiąją suvažiavimo kryptį, kuri plačiausiai ir sistematiškiausiai buvo paliesta simpoziume "Susitikimai su dabartine Lietuva", kurio dalyviai dar visai neseniai gyveno ar lankėsi Lietuvoje.

Ketvirtąją suvažiavimo linkmę sudarė žvilgsniai į mus pačius. Tai Vinco Rastenio paskaita apie patriotizmą, gausus ir gyvas simpoziumas apie Jaunimo Metų ir Kongreso reikšmę, bei du posėdžiai skirti Santaros - Šviesos vidaus reikalams, "Metmenų" žurnalui ir Algimanto Mackaus Vardo Knygų Leidimo Fondo darbams.

Suvažiavimas savo visuma buvo ta gyvosios

lietuviybės išraiška, kuri išėivijoje pasireiškia visų ideologinių grupių didesnėse ar mažesnėse dalyse, ypač jaunojoje kartoje ir kuri neleidžia lietuviškajam gyvenimui sukalkėti ir susenėti konservatyviame tvaikė. Tai gyvoji lietuviybė, kurianti gyvą, kūrybingą, drąsą, modernią, lietuvišką, kultūrinę, politinę ir visuomeninę aplinką, kuri yra patraukli ir sava dabar augančiai ir bręstančiai jaunajai kartai. Kartai -- kuri tars žodį ir po mūsų.

r.m.

Trečiadienio (rugsėjo 7 dienos) vakare pačią pirmąją, ir tur būt stipriausiąją, paskaitą Santaros - Šviesos Federacijos suvažiavime Tabor Farmoje skaitė dr. Vytautas Kavolis tema "Neaiškusis žmogus ir istorijos dviprasmybė".

Dr. Kavolis lietuvių intelektualų tarpe yra vienas iš nedaugelio, kurie pilnai gyvena dvidešimtojo amžiaus žmogaus nerimu ir kuriems šio žmogaus dvasiniame pasaulyje nebėra nieko svetimo. Jis kalba intymiai -- kaip savas, o ne kaip svetimas -- į jaunąją kartą, kuriai šiame pasaulyje kaip tik ir tenka subręsti. Šį kartą dr. Kavolis bandė paryškinti modernizacijos proceso įtaką žmogaus santykiams su savimi, artimuoju ir pasauliu.

Šios plačios temos pristatyme prelegentas daug kur dėstė įprastines dabarties filosofijos, psichologijos ir sociologijos koncepcijas ir idėjas: palygino technologinę revoliuciją su istorijoje vykusiu žemės ūkio išsiviešpatavimu aukštesiose kultūrose; nušvietė dabartinio žmogaus skausmingai išgyvenamus būties trūkumus ir jo nusvetimėjimą arba alienaciją; pakartojo, jog šiuos trūkumus užpildyti žmogus negali remdamasis arba -- arba principu (atsait, arba prakeikimas arba išganymas ar pan.),

bet greičiau turi prisiminti ir sutikti su viskuo po truputį; gana vaizdžiai nurodė į tai, kodėl nebegalima pasitikėti istorija, ir t.t.

Tačiau ši paskaita jo kiu būdu neišvarto įkoncepcionalaus pobūdžio moderniosios pasaulėjautos banalybių atkartojimą, o pasibaigė labai atmintinai apeliavimu į paskaitininko auditorijos pačią konkrečiausią patirtį ir tokiu būdu atsiekė tikrą sąryšingumą (relevenciją).

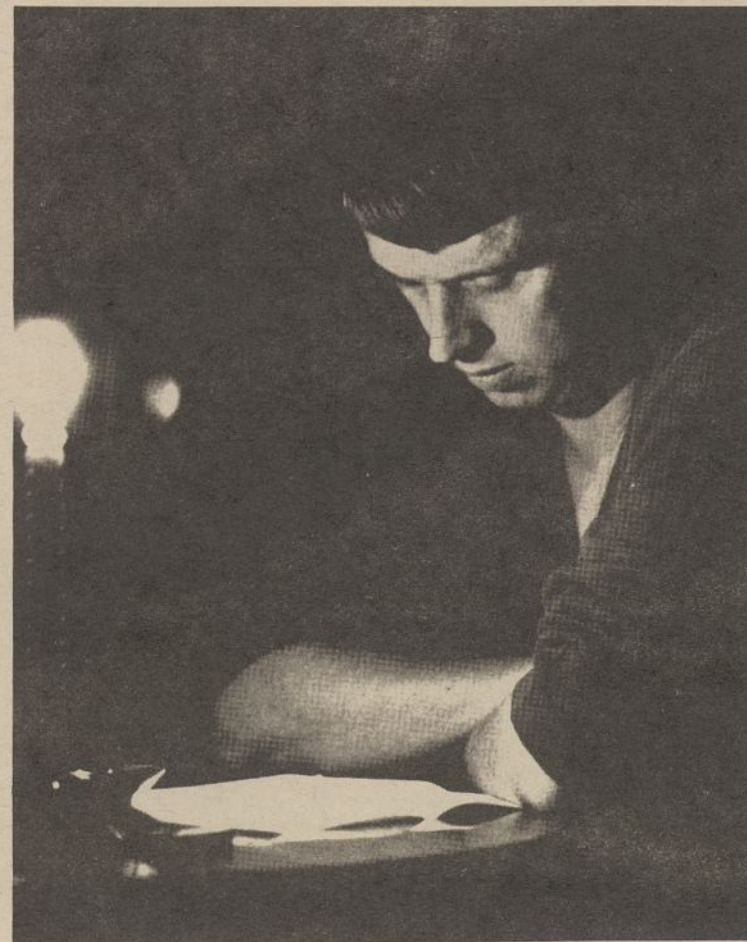
Modernaus žmogaus psichinės būklės galimybėm pavaizduoti pasiūlė šiuodu terminu: užsienietis ir egzilas. Firmašis tai toks asmuo, kuris elgiasi, lyg jo būtis tuštumų visai nebūtų, antrasis gi savo tuštumą pilnai suvokia ir bando kurti gyvenimą jų nuo savęs nenusildamas. Šios dvi sampratos gal būt analogiškos egzistencialistinių filosofų gyvenimo sampratomis -- "neautentiškai" ir "autentiškai" egzistencijai. Tačiau lietuvių ypatingos patirties akivaizdoje užsieniečio ir egzilo sąvokos mums turi išskirtinos prasmės ir sukelia intymiausias asociacijas.

Dr. Kavolio terminologija pasinaudojant galima, atrodo, išryškinti būties krizę, kuri pasireiškia mūsų ryšiuose su savo tauta. Daugelis savo tautos atžvilgiu esame užsieniečiai, gyvename, lyg tautos rūpesčiai nebūtų mūsų rūpesčiai, lyg naujoji žemė yra pajėgi užpildyti tėvynės netekimo tuštumą.

Čia kalbame ne tik apie nutautėjus iprastine reikšme, bet ir apie nutautusius "patriotus", kurie bando tuštumą užpildyti fikcijomis.

Užsieniečiui būdingas bėgimas į nerealią pasaulį kartais akivaizdus mūsų laisvinimo politikoje, kai traktuojame Lietuvą lyg užbaigtą bylą, kurią galime manipuluoti, kaip tik mums patinka. Tuomet mums tikrosios Lietuvos kaip ir nėra ir mes nenorim

(Nukelta į 4-tą pusl.)

Komp. Darius Lapinskas savo paskaitą ir demonstraciją "Mūsų moderni muzika" perdavė prie žvakės šviesos, Ged. Naujokaičio nuotrauka

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.
Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

Redaguoja:
Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS PABAIGTUVĖS

Prieš tryliką metų daug kam tebusi tik nereali svajonė, šandien Lietuvių Enciklopedija jau yra nupynusi pabaigtuvių vainiką. Dirvos bendradarbis Bostone, patyręs, kad L. E. baigiama spausdinti, sutikęs jos leidėją Juozą Kapočių, kreipėsi į jį paprastu klausimu: Kas naujo Jūsų padarė? J. Kapočius, nesileisdamas į LE leidinio istoriją, bet neslėpdamas džiaugsmo savo veide, pasidalino paskutinėmis naujienomis, kurias skubu pranešti savo laikraščio skaitytojams.

Lietuvių Enciklopedijos XXXV-sis -- paskutinis tomas jau atspausdintas, rišykloji iššamas ir netrukus bus išsijuntinėtas prenumeratoriams. Baigęs redaguoti šį L. E. tomą, dr. Juozas Girnius baigė savo darbą Liet. Enciklopedijos redakcijoje ir nuo š. m. lapkričio 1 d. pasitraukė. Nuo tos pat dienos baigė savo darbą ir L. E. redakcijoje dirbęs Ant. Mažiulis. Išleisdamas paskutinį tomą Liet. Enciklopedijos redakcija nebeveikia.

Redaktorius dr. J. Girnius, kaip jau anksčiau redakcijos darbo plane buvo numatyta, suredaguos papildomą tomą atskiru susitarimu su L. E. leidykla. Dalis papildymų tomo medžiagos jau surinkta, bet tomas bus išleistas 1967 m. gale ar 1968 m. pradžioje. Bus stengiamasi, kiek tik sąlygos leis, surinkti visa, kas buvo praleis-

ta, papildyti pasikeitimais bei patikslinti anksčiau dėl medžiagos stokos nepilnai duotas biografijas ir kt. Čia leidėjas J. Kapočius pridūrė, kad dėl susitelkusios paskutinių raidžių medžiagos, nebuvo įmanoma į paskutinį L. E. tomą sudėti ir gana gausius papildymus, todėl jie bus išleisti atskiru tomu (su papildymais, berods, taip daro ir daugumas pasaulinio garso enciklopedijų -- mano įtampa, St. S.).

Praleistą XV Lietuvos tomą numatoma išleisti 1967 m. pačioje pradžioje. Tą tomą redaguoja dr. Vincas Maciūnas pagal atskirą susitarimą.

Lietuvių Enciklopedijos leidykla veikia ir toliau. Pradėti bei numatyti darbai tęsiasi.

Tai tiek žodžių šia re-ta ir nekasdienine proga pasakė L. E. leidėjas J. Kapočius. Nuo savęs neiškenčiu nepridėjęs, kad tie "pradėti bei numatyti nauji darbai", tai naujas J. Kapočiaus galvosūkis -- išleisti Liet. Enciklopedijos lituanistinių dalykų anglišką laidą. Jei ir šis jo pasiryžimas bus ištesėtas (šėši tomai L. E. anglų kalba), kaip buvo įveikta sena lietuvių šviesuolių ir patriotų svajonė išleisti enciklopediją sava kalba, informacijų šaltinis apie Lietuvą ir liet. tautą bus gilus, patvarus ir net pikčiausių priešų ne-užkasamas.

St. S.

MINISTERIS BALUTIS IR MŪSŲ SKAUTIJA

Petras Jurgėla

Mūsų skautijai, tėvams ir visuomenei visuomet idomu patirti didžiųjų visuomenės veikėjų bei tautos veteranų pažinimą ir lietuviškąją skautybę. Pravartu pasiskelbti šviesaus patrioto, JAV lietuvių veikėjo bei redaktoriaus ir ilgamečio Lietuvos diplomato pažintą į mūsų skautiją. Lietuvos pasiuntinys Londone ministeris B. K. Balutis š. m. spalio 5 d. man rašė.

"Man yra smagu sužinoti iš Jūsų, kad leidžiate stambų veikalą "Lietuviškoji skautija". Gerą dalyką, vyrai, sumanėte. Skautija yra vienas iš svarbiausių sienų, ant kurių galima pastatyti šaunūs tautos namai. Aš visuomet buvau ir esu didelis lie-

tuvių skautijos mėgėjas.

Apie Lietuvių skautininkų dalyvavimą tarptautiniame skautų sąskrydyje Anglijoje 1929 metais jokių žinių, nei nuotraukų, neturime. Jeigu buvo kas tuo reikalu Pasiuntinys archyvuose, tai tas žuvo laike Londono bombardavimo per paskutinįjį Pasaulinį karą, kuomet žuvo ir daug kito mūsų Pasiuntinys inventoriaus. Linkiu geriausios pasekmės".

Ponas Balutis labai domėjosi mūsų skautija dar Lietuvoje. Kartą 1927 m. man teko su užsienio reikalų viceministeriu Balučiū gana toli nuplaukti nuo Palangos paplūdimio. Ten tarp jūros bangų susitikom su keletu plaukikų jaunu-

lių. Tai buvo Palangos jūros skautai su savo vadovu dail. Česlovu Janušu. Jų jūros pavėkslai sau lygių neturi. Tuomet man teko vadovauti Lietuvos Jūrų Skautijai. Vakare mes, jūros skautai, susirinkom Birutės pušyne pasitarti. Nutarėm surengti pirmąją lietuvių vandens sporto šventę jūroje. Ant Palangos tilto pastatėm aukštą bokštą šokinėjimui vandenį. Vandens sporto šventės dieną buvo gana vėsus oras, pūtė smarkus vėjas ir buvo sunku plaukyti. Rungtynės dalyvavo tikrai palangiškai jūros skautai, vienas kauliškis jūrų skautininkas ir amerikietis Staknys. Viceministeris Balutis, pats būdamas geras ir ištvėringas plaukikas, su dideliu susidomėjimu sekė jaunuolių plaukimą, nėrimą ištvėrmei ir šokinėjimą nuo skirtingų bokšto pakopų. Jis žavė-

josi jūros skautų pasireiškimo jūros bangose ir juos labai gyrė. Ir šiandien ministeris Balutis yra aukštos nuomonės apie lietuvių skautiją. Mūsų skautija privalo šviesias mūsų tautos veikėjų viltis pateisinti savo dorybėmis, darbais ir žygiais lietuvių tautos gerovei.

Ministeris Balutis per visą ilgą savo gyvenimą buvo darbštus ir parei-gingas. Štai, jo parei-gingumo smulkmena. Į savo laišką atsakymą iš tolimo Londono gavau 7-ją dieną! Rinkdamas medžiagą bei nuotraukų veikalui "Lietuviškoji skautija" per 20 metų, esu pasiuntęs per 2.500 laiškus į įvairius kraštus. Išvadoje galima tik tiek pasakyti, jog ministeris Balutis yra kilnus pavyzdys daugeliui lietuvių, kad dar reikia į laiškus atsakyti.

Chorai ir visi dirigentai atliko savo milžiniškus įsipareigojimus neimę jokio honoraro. Gi iš toliau atvykusiems buvo tik pusė kelionės išlaidų atlyginimas, pagal ankstesnį susitarimą, o kita pusė išlaidų jie patys apsimokėjo. Didžiulė jiems padėka.

Chorai ir visi dirigentai atliko savo milžiniškus įsipareigojimus neimę jokio honoraro. Gi iš toliau atvykusiems buvo tik pusė kelionės išlaidų atlyginimas, pagal ankstesnį susitarimą, o kita pusė išlaidų jie patys apsimokėjo. Didžiulė jiems padėka.

TREČIOS DAINŲ ŠVENTĖS VERTINIMAS

Dabar žvilgtelėkime į tai, kaip pasisekė Trečioji Dainų Šventė, neliečiant dainavimo kokybės ir techninių pa-niavų. Pirmiausia dainininkų ir publi-kos buvo kur kas daugiau negu pirmosiose. Tai lyg būtų apie pasisekimą, o gal pažangą.

Mūsų spauda labai plačiai dė-jė didžiulės Dainų Šventės nuotraukas, dažniausia pirmame puslapyje, kas rodo jos ypatingą susidomėjimą.

Pilnesniam vaizdai reikia pa-žvelgti ir į kitą medalo pusę.

TREČIOS DAINŲ ŠVENTĖS APŽVALGA IR IŠVADOS

DR. STEPONAS BIEŽIS, Vykdomojo Komiteto Pirmininkas

Sekmingai įvykdytos trys Dainų Šventės rodo, kad jos yra mūsų visuomenei arti prie širdies ir gausiai lankomos bei remiamos, kad chorai stipriai įsijaučia į jas ir vis skaitlingiau dalyvauja, ir dirigantai atsidavusiai ir be jokių rezervų atiduoda savo muzikinius gabumus dainai puoselėti.

Galima pareikšti, kad mūsų Dainų Šventės tvirtai įsipilietino ir pasiliks mūsų išeivijos pastovi kultūrinė ir kūrybinė institucija. Iš to išplaukia mintis ir reikalas iš esmės žvelgti, ko tikrai siekiama, t. y. kokia jų tikroji paskirtis. Man atrodo, kad Dainų Šventės privalo siekti lietuvių dviasios stiprinimo mūsų išeivijoje, o ypatingai ją skiepyti mūsų priaugnčiais karta.

TREČIOS DAINŲ ŠVENTĖS NAUJI PASIREIŠKIMAI

Trečioji Dainų Šventė buvo skaitlingesnė dainininkais (Dalyvavo 808 dainininkų, o užsiregistravusių buvo 1015) su gausesne auditorija už pirmąsias dvi, kas rodo didesnę susidomėjimą. Ji dar išsiskyrė keturiais pasireiškimais:

1. Atsižvelgiant į aukų rinkimo gausumą, Vykdomasis Komitetas, tiksliai apsisakė įsiviešinti, nutarė surengti didelį įvykį be aukų, o išsiversti vien iš pajamų. Dabar su džiaugsmu galima pasisakyti, kad netik jokio deficito nebuvo, bet grynai pelno liko apie 10,000 dolerių. Šia linkme daug pasidarbavo Karvelio Prekybos Namų vedėjai Diamantė ir Saulius Grėbliniai, kurie be jokio atlyginimo išplatino veik visus bilietus savo krautuvėje. Jiems širdinga padėka.

Petras Jurgėla, Lietuvos skautų įkūrėjas, laikraštininkas, eilės knygų autorius ir Lietuvos kariuomenės kapitonas, sulaukęs 65 metų amžiaus, išėjo į pensiją rugsėjo 30 d. Long Island Lighting Co. atskaitomybės departamento statistikos skyriuje ištarnavo 24 metus.

Mūsų patirtis rodo, kad ir didelių kultūrinių parengimus galima tinkamai suruošti be aukų. Su Jaunimo Kongreso vadovybe vyko draugiškas bendradarbiavimas.

Vertinant tą bendradarbiavimą galima drąsiai pareikšti, kad toks bendradarbiavimas su mūsų jaunimu buvo abiem pusėm naudingas ir reikalingas. Apie tai jokių abejonių nėra. Iš to išplaukia reikšminga išvada, kad visuomeninė veikla būtų sekmingesnė ir pastovesnė apsi-jungiant su jaunimu, be kurio dirbami darbai bus tik laikino pobūdžio, atseit, tik vienos kartos pasireiškimai, nes reikiamos tės-tinumo nebus. Tai aiškiai liudija išnykstančios draugijos, kurios mūsų jaunimas neišsijungia.

3. Trečiajai Dainų Šventei specialiai sukurta muziko Broniaus Budrino kantata "Tėviškės Namai", kurią kritikai ir visuomenė aukštai įvertino, reiš-kia kultūrinę kūrybą, padedan-čią lietuvių išlaikyti ir ją ugdyti.

3. Skaitlingas vaikų choras, 631, daugiausia iš lituanistinių mokyklų mokinių, pirmą kartą pasirodęs, suklebė nepaprastai jautrių ovacijų ir labai palankių įvertinimų mūsų spaudoje. Tikrai buvo kuo pasigėrėti ir pasidžiaugti. Čia lietuvių nemažai buvo net iš trečios kartos pramokę lietuviškai dainuoti ir net kiek kalbėti.

Vaiukučių skaitlingas įjungimas į dainų šventes žymiai pasitarnaus lietuvių išlaikymo gyvybiniam reikalui. Tat būtinai tuos vaikučių chorų tinkamai globoti, juos plėsti ir įkurti naujus, kur jų nėra. Šiai

svarbiai idėjai vykdyti esama daug entuziastingo pritarimo. Būtų nepaprastai reikšminga, kad LB į tai atkreiptų ypatingą dėmesį, gal įkuriant atskirą organą šiam taip svarbiam reikalui.

PARUOŠIAMIEJI DARBAI

Dainų Šventei paruošiamieji darbai vyko sklandžiai. Kiekvienas įsipareigojęs atliko savo paskirtį rūpestingai ir sąžiningai, kas sudarė tikrai malonias sąlygas dirbti. Šia proga noriu iš visos širdies pareikšti padėką Vykdomajam Komitetui, komisioms ir visiems bent kuo prisidėjusiems prie Trečios Dainų Šventės šaunaus pasisekimo. Labai norėčiau čia visus išvardinti, bet tai neįmanoma. Tačiau negaliu praleisti nepamiršęs nors kelis daugiausia pasidarbavusius asmenis: Jurgis Janušaitis, "Paramos" krautuvės savininkas, parašė net 42 straipsnius, ne tik neimęs jokio honoraro, bet dar pats padengęs visas išlaidas. Dailininkas Vladas Vijeikis, spaudos komisijos pirmininkas, parašė ir išleido tris žinla-raščius, daug raštų patiekė spaudai, pakartotinai kalbėjo per "Margučio" radiją ir su Stasiu Dauniu suredaguavo programinį leidinį, ne cento neimdami honoraro. Muzikas Jonas Zdanus, talkinant Jonui Kreivėnui ir Petriui Armonui, įdėjo daug laiko ir profesinio sugebėjimo dainų repertuaro techniniam paruošimui, nepristatė jokių sąskaitų. O Vykdomojo Komiteto vicepirmininkas Jonas Paštukas, vienas iš iniciatorių ruošti penkmetines dainų šventes, davė neįkainojamą patarimų iš savo praktiškų patyrimų, įgytų dalyvaujant visose trijose dainų šventėse. O paskutinę savaitę jis net apleido savo darbą, kad visą laiką pašventus Dainų Šventės ruošai, griežtai atsisakydamas imti bet kokią siulomą atlyginimą, pareiškdamas

dirbąs lietuviškai dainai. Buvo ir daug kitų pasižventėlių, bet, deja, čia nėra galimybės išdėstyti jų nuopelnus.

Turėjome gražaus palankumo ir gausios paramos iš mūsų profesionalų ir biznierių. Štai Jonas Kazanauskas, Mutual Savings and Loan Association prezidentas, sukvietęs gausų būrį visuomenininkų į banko puošnias patalpas ne tik pavaišino, bet ta proga išplatino daug ložų. O Jonas Pakel, Chicago Savings and Loan Assoc. prezidentas, įsigijo net tris ložas ir priedui pavaišino generalinės repetitijos metu visus dainininkus ir svečius, virš tūkstančio asmenų. O vakariene pagamino Salomėja Endrijonienė.

Mūsų spauda davė besąlyginiai vietos raštams, kurių spaudos komisijos buvo patiekta devynios galybės. Chicago lietuvių radijo valandų leidėjai: Margutis ir Sophie Barcus veik per keturis mėnesius kasdieną Dainų Šventę garsino duodami tiek laiko, kiek tik Komitetas prašė, ir be jokio atlyginimo. Tačiau atsiradus finansiniam ištekliai, spaudai ir radijo leidėjams atsidėkoti tik nominaliniu atlyginimu.

Chorai ir visi dirigentai atliko savo milžiniškus įsipareigojimus neimę jokio honoraro. Gi iš toliau atvykusiems buvo tik pusė kelionės išlaidų atlyginimas, pagal ankstesnį susitarimą, o kita pusė išlaidų jie patys apsimokėjo. Didžiulė jiems padėka.

Čia jau mus kritikai bara už kokias tai oratorijas, kurių nebūta, kaltina tvarkos prižiūrėtojus už nesugebėjimą žaibiškai susiorientuoti palaikymui mirtinos tylos dainavimo metu, užčiaupiant 10,000 burnų. Mūsų pastangoms tai nepavyko.

Gal kitą kartą kas ateis su kokia magiška jėga tai padaryti. Pakaltina mus dėl nenumatymo vyrams ir dirigentams atitinkamų aprangų, kurias jie dėvėjo pagal Komiteto patvarkymą. Vienas bara mus už 19 šimtmečio dainas ir siflo žengti tik šio šimtmečio ritmu. Pagaliau, dar vienas kritikas mus žiauriai ir nepagrįstai smerkia už kokias tai komunistines tendencijas repertuaro komisijos sąs-tate ir įžitrėjo kai kuriose dainose komunistinę kryptį. Į tai drąsiai atsakome: Pagrindinis dainų šventės tikslas yra skatinti lietuvių dviasią, o ne kviesti komunizmą.

Suprantame, kad kritikų pareiga iškelti trūkumus kurių buvę, kurių komitetas iš anksto numatė, bet ne jo pareiguma tai pašalinti. Ir nenumatytų įvykių, kaip visuomet esti, šia proga dėkojame jiems visiems, nes manome, kad iškelti kritika buvo geros valios pareiškimas.

KOKIOS DAINŲ ŠVENTĖS TURĖTŲ BŪTI

Prieš aptariant Dainų Šventės paskirtį, pažvelkime, kas ją sudaro: Suruošimas ir pravedimas Dainų Šventės pareikalauja virš 100 aktyviai dirbančių asmenų, chorų, spaudos ir radijo, auditorijos siekiančios artai 10,000; dainininkų šeimų ir artimųjų. Draugėn sudėjus gausime dešimtis tūkstančių užinterešusių asmenų. Tai milžiniška jėga, užtikrinanti pasisekimą.

Tai gi Dainų Šventė tikrumoje yra mūsų visuomenės milžiniška kultūrinė institucija, kuri turėtų vis plėstis, augti ir stiprėti. Iš čia jau savaime aiškėja, kad dainų repertuaras ir visa kita turi būti taikoma mūsų visuomenės lygiiui. Tokiam visuomeniniam sąjūdžiui dainos turėtų būti suprantamos, jautriai išgyvenamos, stiprinančios dviasią ir perteikiančios neišsamią ryžtą būti lietuviams. Tai bus tikrasis tikslas, neatsižvelgiant į silūmus eiti tik šio laiko ritmu, atseit, ribotis tik modernine daina, kurią tik keli tesupras. Argi būtų pateisinama, pav. iš repertuaro išbraukti mūsų visų mylimą dainą Lietuviai esame mes gimę?... Tikrai, 99 procentai dalyvių griežtai užprotestuotų.

Mano manymu, reikėtų įjungti vieną, kitą lietuvių mėgiamą dainelę, chorui vadovaujant, pakviesti visą gausią auditoriją kartu užtraukti. Juk tai būtų dalyviams jautriausias momentas, kurio niekuomet neužmirštų, ir kuris daugiausia sukeltyt ilgesį kitai Dainų Šventei. Reikėtų šią idėją išbandyti nors kartą.

Dainų Šventė privalo siekti aukšto lygio dainavimo, kaip kultūrinių laimėjimų išraiškos, nevenigiant modernizmo, kas sudarytų gražią pusiausvyrą. Nauja kūryba, kaip buvusioje šventėje kantata "Tėviškės Namai" -- nepavduojamas reikalavimas. O vaikučių choras, taip gražiai užsirekomendavęs, turėtų būti ypatinga atrakcija, pasireiškianti stipria pažanga dainoje.

Lietuvių Bendruomenė per eilę metų jau daug nuveikė. Mūsų patriotinė visuomenė tai įvertina ir širdingai dėkoja. Užbaigę savo darbą, Trečios Dainų Šventės Vykdomojo Komiteto ir visų jo komisijų vardu nuoširdžiai dėkoju JAV ir Kanados Lietuvių Bendruomenėms už pareiktą mums pasitiekėjimą, palankumą ir nuoširdų bendradarbiavimą. Linkime ir pagidaujame joms, šalia kitų darbų, dar giliau ir plačiau žvelgti dainų švenčių didelę reikšmę kaip milžinišką ir pastovią instituciją lietuvių išeivijoje išlaikymui ir ugdymui, nes kol skamba lietuviška daina, -- lietuvių tauta bus gyva.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

CHICAGOS LIETUVIŲ ŽINIOS

BALFO KVIESLYS

Visiems Chicagos ir apylinkės lietuviams

LIETUVI,

Tu esi reikalingas pagalbėti savo vargstančiam broliui: benamiui Sibire, grįžusiam ar suvargusiam Lietuvoje, ligoniui Vokietijoje, tremtiniui plačiame pasaulyje, skurstančiam Lenkijoje, visiems, kur tik reikalinga lietuviška širdis ir parama.

Jei mes nebūsime šalti, tai lengvai aprūpinsime vargstantį lietuvi. Bet jei numosime ranka -- bus mums patiems gėda prieš kitas tautines grupes, kurios savuosius aprūpina geriau. Kodėl mes turime būti prasčiau už kitus? Ar mes nemokame eiti iš vieno, ten, kur nėra jokių nuomonių skirtumo?

Chicagos lietuvių visuomenės atstovai š.m. spalio 9 d. viešai pareiškė, kad visi Chicagos ir apylinkės lietuvių remsi rudens šalpos darbus ir vajų, kuri organizuoja Balfio Chicagos apskrities valdyba ir visi jai priklausantieji skyriai, nuo šių metų spalio 15 d. iki lapkričio 15 d.

Vajaus metu, Balfio aukų rinkėjai, aplankys kiekvieno lietuvi namus ir paprašys jo aukos, pagal sąžinę ir galiomybę, nežiūrint kokio dydžio ji būtų bus nuodėdžiai priimta ir paviktuota. Bet daugelis lietuvių negalės būti aplankyti, nes jų adresai arba nežinomi arba yra pasikeitę. Tokių, kurie ne-

sulauks svečių atsilankant, Balfio vadovybė prašo savo auką įteikti betarpiu, kurias priims visi Balfio skyriai arba jų atskiri veikėjai.

Chicagoje ir apylinkėse lietuvių yra gana daug, nūš šalpos reikalui. Jie duoda, kiek gali. Taip pat rodo kelerių metų rudens vajaus rinkliavos. Bet pinigų reikia surinkti. Šis darbas yra vienas iš sunkiausių, bet ir garbingiausių!

Balfui kasmet reikia apie 300 rinkėjų, kurie galėtų aplankyti lietuvių namuose. Tik vienas Marquette Parke -- Balfio 5 skyriui -- reikia linga turėti daugiau, kaip 100 aukų rinkėjų. Kiti skyriai šį reikalą lengviau išsprendžia, nes jiems reikalinga mažiau rinkėjų.

Registruotis reikia adresu, pas skyr. kasininką Vladą Konstantinavičių, gyv. 2543 W. 71 St., tel. WA 5-7612, pranešant, kurioje vietoje pagėdauja aukas rinkti. Be to prašome pereinamųjų seniūnų ir rinkėjų vėl įsijungti į talką ir šiais metais. Visi buvusieji rinkėjai bus atsiklausti asmeniniai telefonu, o nauji prašomi registruotis. Balfio vadovybė visiems bus labai dėkinga.

Taigi, šaukiame savanorius į garbingą darbą!

BALF Apskrities Valdyba

KALĖDOS PASAULYJE IR LIETUVIŲ DIENA CHICAGOJE

Lapkričio mėnesio pabaigoje, Mokslo ir Framonės Muziejuje, prie 57-tos ir South Shore Drive, prasideda Kalėdos Pasaulyje. Šiais metais muziejus švenčia dvidešimt penkis metus, ruošiant įvairių tautų kalėdinių papročių programas, jų tarpe ir lietuvių. Taip pat kas metai skirtoje vietoje stovi eglės, 18 pėdų aukštumo, papuoštos įvairių tautų tradiciniais papuošalais. Jų tarpe iškilmingiausia ir gražiausia lietuvių eglė papuošta rankų darbo papuošalais, šiaudiniukais. Lietuvių eglutė atkreipia daug dėmesio, dažnai matosi eglutės nuotraukų amerikoniškuose laikraščiuose ir daug apie ją aprašo svetima spauda visame pasaulyje. Rūtos ratelis iš Marijos aukštesniosios mokyklos, papuoš kalėdų eglutę kaip ir praeitais metais. Rūtos rateliui vadovauja Sesuo M. Kristina.

Šeštadienis, gruodžio 10 d. yra skirtas lietuvių dienai. Tą dieną muziejaus valgyklose bus gaminamas lietuviškas maistas.

Programose dalyvauja:

3:30 Maria Aukštesnioji mokykla, vad. Sr. M. Bernarda.

5:00 Brighton Parko Lituanistinė Mokykla, vad. S. Jonynienė, jų bus pirmas pasirodymas muziejuje.

7:00 ir 8:30 val. vak., Ateities Atžalynas vad. P. Gramontienės. Jau šie metai, kai Atžalynas dalyvauja muziejaus pasirodymuose. Fonia Juzė Daužvardienė Atžalynui specialiai paruošė vaidinimėlį "Kalėdų Vaidinikėlis".

Poniai Juzė Daužvardienei irgi jubiliejiniai metai, ji per ištisus 25 metus rūpinosi lietuvių dienos pasisekimu, eglės papuošimu ir pritaikintu maistu.

Šiais metais muziejaus direktoriai pakvietė p. Prancišką Gramontienę būti lietuvių dienos koordinatorė. Friešdevyniolika metų p. Gramontienė pradėjo dalyvauti muziejaus Kalėdų programose.

Dalyvaujančios grupės negauna jokio atlyginimo. Programose suvažiuoja žmonių iš visur, įėjimas nemokamas. Muziejus vertas gausaus lietuvių atsilankymo, nes gerbia kitataučių papročius ir nenori, kad tie papročiai išnyktų.

* III DAINŲ ŠVENTĖS užbaigtuvės ir viešas apyskaitos paskelbimas įvyko spalio 23 d. Baletu salėje. Dalyvavo apie šimtinė svečių: komiteto, komisijų, talkininkų atstovai. Kalbėjo daug asmenų. Pranešimą padarė pirm. dr. St. Biežis, o programą pravedė agr. A. Santaras. Vaisėmis rūpinosi J. Faštukas ir S. Endrijonienė. Liko pelno apie \$10,000.

NEW YORK

PAMINĖTA TREMTINIŲ DIENA

Jungtinės Pasaulio Tautos 1945 m. spalio 24 d. San Francisco sesijoje įsteigė Tarptautinę Tremtiniams Gelbėti Organizaciją, kuri pradžioje vadinosi UNRRA, vėliau IRO, o paskutiniui laikui veikia kaip JTO Komisaratas tremtiniams, UNHCR. To komisaro būstinė yra Genevoje, o New Yorke veikia jo pavaduotojai.

JAV prezidentas L.B. Johnson neseniai paskyrė specialų komisarą ambasadorių James W. Wine specialiai tremtinių reikalams. P. Wine veiks kaip Sekretoriaus D. Rusko padėjėjas.

Š.m. spalio 24 d. p. Wine sukviė spaudos ir užinteresuotų organizacijų atstovus į Overseas Press Club patalpas New Yorke paminėti Tremtinių Dieną. Dalyvavo virš šimto organizacijų atstovų, kurie dirba pasaulio tremtinių tarpe. Balfą atstovavo reikalų vedėjas.

Šiuo metu pasaulyje yra per dešimt milijonų tremtinių, kuriems JAV teikia didesnę ar mažesnę paramą. Vien arabų, išvarytų iš Palestinos, yra virš milijono. Daug įvairių tautybių tremtinių yra Afrikoje ir Azijoje. Apie 50,000 tremtinių iš Kubos kasmet atvyksta į JAV. Nors pati Amerika savo tremtinių neturi, tačiau pasaulio tremtinių šalpai išleidžia kasmet šimtus milijonų dolerių. Tremtiniams į JAV atvykti nereikia didelių formalumų, dažnai ir jų kelionė apmokama iš

JAV izdo. Tą žino daugelis lietuvių tremtinių, kurie kaip DP į šią šalį pradėjo atvykti prieš 18 metų. Deja, gausiam Tremtinių Dienos minėjime, kur dalyvavo ir spaudos reporteriai, nebuvo prisiminti lietuvių ar panašūs tremtiniai, p. Wine tik paminėjo, kad iš anapus geležinės uždangos kasmet pasprunka apie 40,000 tremtinių, kuriems daugiau ar mažiau padeda JAV.

VISIEMS BALFO AUKŲ RINKĖJAMS

Šiuo metu visose JAV-se vyksta Balfio vajai, renkamos aukos bendrai lietuvių šalpai. Reikia surinkti per 100,000 dolerių, kad Balfas galėtų tęsti būtinus pasaulio lietuvių (ypač nukentėjusių Sibiro tremtinių) šalpos darbus. Tos aukos renkamos gana įvairiai: kai kur lankomasi pas lietuvių namus kitur daromi parengimai, kitur aukų prašoma laiškais. Lietuvių dosnumu Balfas negali skystis, visa bėda, kad mažai kas gali surasti laisvo laiko ir jį skirti aukų rinkimui.

P. J. Kapočius, Lietuvių Enciklopedijos leidėjas, paaukojo Balfio šalpai labai daug naujų knygų ir tarp jų taip pat didesnę kiekį J. Matijos Žalgirio Mūšio paveikslų spalvotą reprodukciją (15 x 29). Visiems Balfio aukų rinkėjams bus pasiūstos patalpos, kad paėmę auką ir išdavę Tax Deductible kvitą, dar galėtų įteikti ir šį tikrai gražų paveikslą.

Rašykite Balfui 105 Grand St., Brooklyn, N. Y. 11211.

CHICAGO

* JUOZAS PLAČAS, vadovėlių autorius, Dariaus Girėno lituanistinės mokyklos vedėjas, mokytojų konferencijoje padarys pranešimą tema "Mokytojo problemos šių dienų lituanistinėse mokyklose". Mokytojų konferencija įvyksta š.m. lapkričio mėn. 26 ir 27 dienomis Chicagoje, Jaunimo namuose. Į konferenciją kviečiami visi mokytojai -- dirbantieji ir nedirbantieji lituanistinėse mokyklose, visų lituanistinių mokyklų, mokyklų tėvų komitetų nariai ir visi kiti besidomį lituanistiniu švietimu.

* KNYGOS VAKARAS, kurį ruošia Pedagoginis Lituanistikos Institutas, bus gruodžio 3 d., šeštadienį, 7 val. vak., Jaunimo Centro didžiojoje salėje. Vakaras ruošiamas naujos knygos, dr. Jono Balio "Lietuvių liaudies pasaulėjautos" išėjimo proga. Knygos leidėjas -- Pedagoginis Lit. Institutas, knygos mecenatas -- Lietuvių Tautinis Akademinis Sambūris, kuriam šiuo metu pirmininkauja Kazys Kasakaitis. Vakaro programoje, kurią atliks Instituto studentai, dalyvaus ir naujojo veikalo autorius dr. J. Balys.

Detroite spalio 15 Chicagos šaulių meno kuopelė suvaidino "Tėvynės sakalai". Į vakarą buvo atsilankęs LŠS centro valdybos pirm. Vladas Išganaitis. Nuotraukoje: Vladas Mingėla, Vladas Išganaitis, Vladas Pauža ir Petras Bliudžius. V. Kunčino nuotrauka

Pabaltijo jaunosios kartos kultūros žurnalų redaktoriai, iš dešinės į kairę: dr. Ivar IVASK -- estų "Mana", prof. Astride IVASKA -- latvių "Jauna Daita" ir dr. V. KAVOLIS -- lietuvių "Metmenys".

SANTAROS SUVAŽIAVIMAS

(Atkelta iš 2-ro pusl.)

jos matyti: vengiame kontakto su jos žmonėmis ir neieškome skverbti į jos savo spaudiniais ar per radijo bangas (tokiais reikalams juk vos skatikai nubyra), nes apskritai "viską apie Lietuvą jau žinome", nes "nieko naujo nebėra sužinoti". Atrodo, jog tokiam užsieniečiui užtenka to Lietuvos atvaizdo, kurį jis išsinešė bėgdamas -- jis nesuvokia, kad ištikimybė tautai reikalauja gyventi daugiau nei atvaizdai, reikalauja gyventi pirmavaizdžiu arba realybei.

Egzilas, priešingai užsieniečiui, yra kaip syktas, kuris visados siekia pačios realybės, šiuo atveju nemeluotai egzistuojančios tautos ir tautiečių, nors šis jo siekimas yra dviprasmiškas. Atseit, skverbian-

tis tauton pro geležinę uždangą (pastarąją tam tikra prasme paneigiant) išsistatoma į pavojų paneigti geležinę uždangą ir okupaciją kita -- mirtina -- prasme, būtent, jos pripažinimu. Egzilas todėl yra pripildytas tos pačios anksios, apie kurią kalbėjo egzistencialistai, ir kuri yra fikcijomis neužmažuojamą tuštumą suvokusio dvidešimtojo amžiaus žmogaus ženklas.

Norėtusi, kad ši dr. Kavolio paskaita tilptų spaudoje, nes jos ištisas perskaitymas sukeltų daug kam įdomių minčių, kurios mūsų gyvenime juk yra kaip lietaus lašai karštą vidurvasario dieną.

Mykolas Drunga

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

RUDUO JAU ČIA, NETOLI IR KALĖDOS...

Dabar, jau pats laikas pagalvoti ir paplanuoti kokią dovaną siuntinį pasiūsti savo artimiesiems.

Padaryti tai yra paprasta ir lengva, taip pat ir pigu, pasinaudojant leidžiamu siųsti prekių kainoraščiu, kurį gali gauti kiekvienas, veltui, pareikala-vęs pas mus.

Tiems, kurie neturi daug laisvo laiko, arba nežino ką reikėtų siųsti, siūlome jau paruoštus praktiškus ir reikalingus siuntinius.

RK 1. (MOTERISKAS)

Vilnonė paltui medžiaga 3 jardai, itališkas nailoninis lietpaltis, nepermatomo japoniško nailono suknelė 4 jardai, 2 p. vilnonių arba nailoninių kojinių, 1 vilnonė gėlė arba su įvairiais raštais skarelė, 1 šilkinė skarelė, 2 biro, vilnonis megstukas ir graži dėžė šokoladiniu saldainių. \$75.00.

RK 2. (VYRIŠKAS)

Grynos vilnos nertinis, 3 1/2 jardo vilnonė kostiumui medžiaga, 2 nailono viršutiniai marškiniai, 2 p. vilnonių kojinių, 1 p. odinių pirštinių, 2 biro, 1 kaklaraištis, 1 itališkas nailono lietpaltis ir dėžė šokoladiniu saldainių. \$75.00.

JUNGTINIS SIUNTINYS RK1 IR RK 2 KAINUOJA \$135.00.

4 sv. taukų, 1/2 sv. arbatos, 1/2 sv. geriamo šokolado, 1/2 sv. kakavos, 2 sv. ryžių, 5 sv. miltų, 1 dėž. nescafe, 1 sv. saldainių, 1 sv. razinkų, 1 sv. cukraus, 1/4 sv. pipirų, 1/2 sv. šokolado.

\$30.00.

Tebesiunčiami mūsų anksčiau skelbtieji didelio pasisekimo turį siuntiniai: V-3, 10 1/2 jardo kostiumams medžiaga, už \$55.00, P-3, trims paltams angliška vilnonė medžiaga už \$60.00. N-4, 16 jardu nepermatomo nailono suknelėms už \$45.00.

BALTIC STORES LTD.

(Z. Juras),

421 Hackney Rd., London, E. 2, England.

Seniausia šioje srityje lietuviška firma. Garantuotas su gavėjo parašu patvirtintas pristatymas, per 3-4 savaites, visos siuntos registruotos ir apdraustos.

Atstovai: Gaiva, 3570 W. Vernor, Detroit, Mich.; A. Kusinskis, 167 Colledge St., Apt. 2, Sudbury, Ontario; L. Radzevičius, R. R. 2, Port Arthur, Ontario, Canada.

VILNIAUS RŪBAS...

Seneliai mūrai kalba vaikaičiams...

Šiomis dienomis Nidos leidykla Londone išleido naują Petr. Tarulio (Juozo Petrėno) knygą Vilniaus rūbas, kurio ištrauką čia spausdiname.

Juozas Petrėnas, gimęs 1899 m. Utenos valsč., žurnalistas, rašytojas, Nepriklausomoje Lietuvoje dirbo įvairiuose laikraščiuose: redagavo Dieną, Dienos Naujienas, leido Lietuvos Naujienas, humoro laikraštį Kultūrę, buvo literatūros žurnalo Keturi Vėjai redaktoriumi. Pirmasis jo apysakų rinkinys "Mėlynos kelnės" pasirodė 1927 m. Pasitraukęs 1944 m. iš Lietuvos, Vokietijoje išleido antrą knygą "Žirgeliai padebesiais". 1948 m. atvykęs į JAV apsigyveno Brooklyne, N.Y. ir čia tuoj įsijungė į spaudos darbą. Šiuo metu J. Petrėnas tarnauja SLA centre.

Literatūrinis kūrinys jis pasirašinėja Petru Taruliu (nuo motinos Tarulytės pavardės).

Vilnius atverčia savo istorijos naują lapą ir mato:

-- Vyskupai ir pralotai.

Tokie buvo laikai -- vyskupų ir pralotų laikai Vilniuje. Šitaip jie norėjo ir norėdami pasakė:

-- Firmučiausia, tegu bus bažnyčios!

Ir stojosi bažnyčios. Kaip matai visur atsirado bažnyčios. Daugybė bažnyčių. Kai iš aukščiau patvarkyta, tai ir kyla nuo žemės didingieji bokštai. Nors gi ir šiaip ir anap pasitaikydavo tų laikų Vilniaus gyvenime. Sakysim, būdavo, kad rugiai ir miežiai neužderėdavo, o lietingas ruduo plačiuose apylinkės laukuose supūdydavo bulves, arba tiesiog ateidavo vadinamieji blogi metai, čia dažni ir liūdni meteliai, kurių niekas nelaukė, bet jais atsibodėti nepajėgė. Per ilgą taip pasidarė, kad šios šalies žmoneliai paprato ir įjunko savo liūdnose dainose nuolat mienėti vargą, kurio jienė kaip negalėjo išvargti. Net jiems vaidenos, jog ir tasai miškas verkia gaudžia, o iš liūdnųjų dainų našlaitėlės ašaros riedėdavo per visų veidus. Bet gi niekas nesarbu! Šauniajame Vilniuje vis tiek bažnyčių bokštai stojos, augo ir kilo į viršų, rėmėsi į dangų, lygiai taip sparčiai, kaip anų įsakytojų buvo numatyta. Šiandien stebėkis aukštaisiais bokštais ir storaisiais mūrais, bet nesistebėk, kad jie Vilniuje paėmė pačias vaizdingiausias vietas. Buvo tvirta valia, tai ir bokštai stiprūs pasidarė. Visokios akys matė Vilnių. Pirmosios akys, mačiusios naujai išaugusius Vilniaus bokštus, maldingai žavėjosi, dabar gi atėjo laikas maloniai grožėtis.

Per savo ilguosius am-

žius Vilnius ėmė ir bažnyčias, ir storuosius mūrus ir lūšnas, ir tūkstaničius savo miestą mylinčių širdžių. Ir pasidarė turtingas, visa ko pilnas. Tad šiandien, kai stebies Vilniumi, stebies juo tokiu, koks per savo vargus iki šių dienų prasilaužė ir stovi prieš tavo iš naujo sujaudintas akis, nepakartojamai taurus ir didžiosios pagarbos nusipelnęs.

Vilniaus storuliai mūrai itin mėgo, kad juos papuoštų raudonųjų čerpių stogai, kurie senų laikų įpročiu skiausčiu kampu pačiam kraige būdavo didingai sunerti. Bet gi... tie metai po metų, tos dulkės -- neprašytos viešnios, tie dūmai, tos kerpės ir samanos -- nukaršusios senelės, tie vėjai ir lietūs, pagaliau gilios žiemos su gauruotu šerkšnu visi, iš anksto susitarę ir bendrai veikdami, apnikdavo miestą, smelkėsi į jo širdį, kasdien ir kasmet neišdildomus pėdsakus palikdami pagiežingai miestą sendindami, viską, ką tik išmaudydami, darė, kad Vilnius juo tolyn, juo labyn palaikis atrodytų, kad jo graudi istorija būtų išskaitoma kiekviena kampe, kiekvienoje sienoje ir paskutiniame plytalyje.

Vilniui daug kas kenkė. Bet nepakenkė ir neįveikė.

Vilnius vis buvo. Gajus. Ramus. Dažnai linksmas. Vis savo vietoje. Neveltui gi toli laukuose piemenys dainavo apie Vilnių ir jo dūdą, kuri tikrai buvo, kaip nebuvo, nes jos garsas skardeno plačiuos šalies laukuos ir pasilikdavo piemenelio širdyje taip giliai, kad anasai, ir senelis pasidaręs, Vilniaus dūdą

tebeminėjo tokiu pačiu piemeniškuoju, niekada nenykstančiu džiaugsmu!

Atėjo laikas, ir miesto stogai pasidarė juodi, atrodė seneliai, apsi karstę skarmalais. Kai tik viena dulkė, jos nematai. Bet tos menkos dulkės, kai susirenka metais ir dešimtmečiais, pasidaro sunkios, kaip pati senatvė. Kasdieniškos dulkės dengė miestą ir slėpė didžiąją Vilniaus garbę. Bet Vilnius, tasai senas pinigais, nors jo varis ilgai nežibėjo ir nublėso, savo didžiąją garbę užtikrintai išsaugojo, nes ši kilnioji garbė jam neabejotinai priklausė ir visais laikais be ginčų buvo pripažinta.

Rašytojas Juozas Petrėnas -- Petr. Tarulis.

Jau iš senų senovės Vilniaus žiburiai toli toli švietė.

Netikėtai ir savotišku likiminiu pašaukimu iš visokių pasviečių, Vilniaus žiburių suviloti, iki tol vienas kitam svetimi ir skirtingi, žmonės plaukė ir plaukė į šį miestą. Atseit, jie numatė čia surasti paguodą ir sudaryti sau tokią gyvenimą, kokio kur kitur, greičiau sia, nesitikėjo. Vilnius gi, toks geras dėdė, niekam nebuvo šykštus, o labiausiai meilingas tokiems, kur neramiai šio to ieško ir gražaus gyvenimo pasiilgę. Savo plačią ranką jis skyrė ir davė vietos kiekvienam čia atklydusiam. Visi čia priprato, kad vakar nematytas ir neregėtas praeilaitis, o šiandien jau saviškis -- jau vilnietis.

Ak, bėda, kad šiokie tokie tingėjo ir nesirijo Vilnių suprasti. Ir nedau-

gelis numanė, kokia keista, neįveikiamo likimo nupinta toji Vilniaus kryžkelė, kur tiek daug kelių susitikdavo, daugybė svetimųjų praeidavo, bet kiekvienas savo tiškus pėdsakus neišvengiamai palikdavo. Šimtmečiais čia plūdo žmonės, nenutrūkstamai čia slinko ištisos gentys ir margos padermės, nebijodamos neramaus ir dažnai klastingai mainančio savo paviršių miesto, kurs, lyg žaltys pavasariais, savo odą vis dailiai atnaujindavo.

Na, jeigu kas nors tik vieną kartą patekdavo į Vilnių, ar jis šoks, ar kitoks, o vis tiek įmirkdavo į vilnietišumą ir greitai pasidarydavo panašus į savo kaimyną -

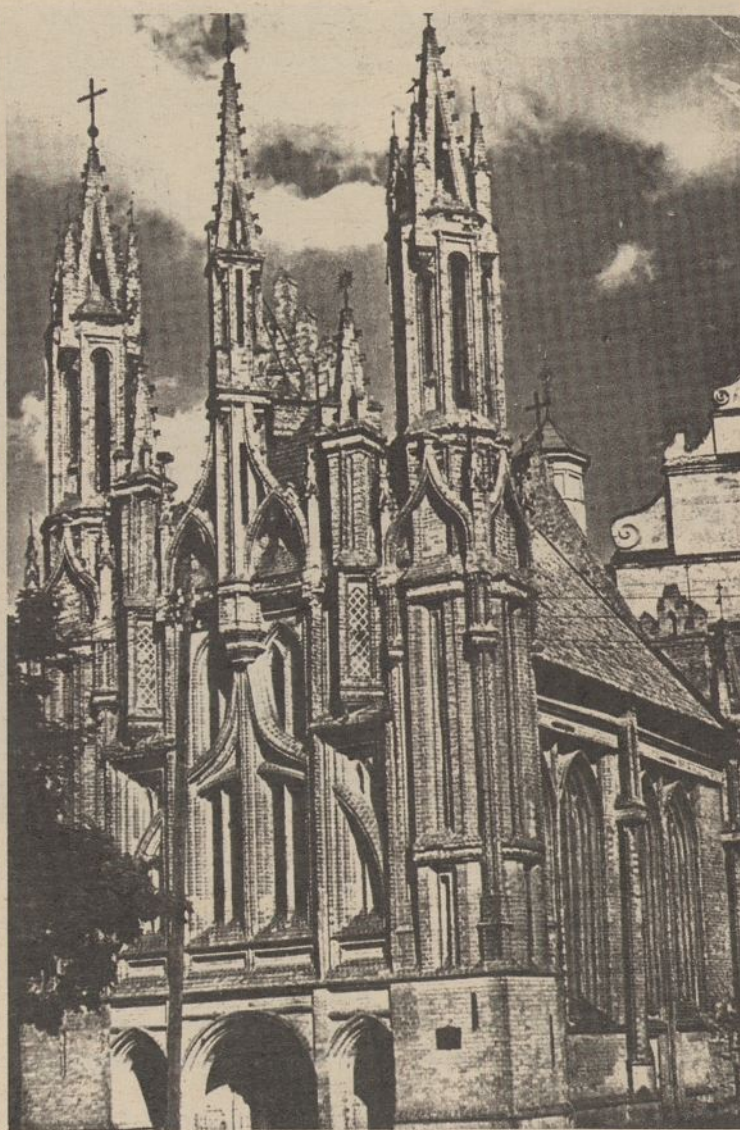
vilnietį, lygiai kaip anasai kaimynas buvo panašus į jį patį. Palengva ir neprieštaraudami, bendru pasinešimu tie visi vilniečiai suaugdavo, susiglaudindavo ir sutapdavo savitarpįje, bendrosios, juos apjungiančios būklės poveikyje, jie ištaiso ir išlygina, rodos, nesuderinamus ypatumus ir skirtumus, įgauna tokias vilnietiškas savybes, kurios anksčiau jiems nebuvo būdingos. O kai Vilniaus laikas riedėjo ir riedėjo, lyg tasai žirnelis nuo kalvos, tai ilgainiui jie patys pamatė, kad jau yra, jau tapato vilniečiais iki gyvo kaulo!

Iš amžių gilumos išliko savotiška ir niekur nesutinkama vilniečio povyza. Ir jeigu taip atsitiko, jeigu prie tavęs kartą prilipo tariamasis "vilnietiškas", tai būk tikras -- taip ir pasilik, kol gyvas būsi ir šioje žemėje gyvensi. Tai jau baigta ir amen!

Būsi vilnietis! Net praeilaitis iš pirmo pamatymo tave vilniečiu nedvejodami apšauks. O tu pats visada ir visur pasididžiudamas savo miesto vardą ištarsi, nes visa, kas "vilnietiška", dera ir tau. Kur bebūtum kur nukeliautum, niekada nepamirši, kad priklausai iš žilos senovės pagarsėjusiai giminei, žinomai skambiuoju ir visuotinai pašlovinti Vilniaus piliečio vardu.

Vilniaus istorija visus aplinkui apgaudinėjo.

Vilniaus istorija, deja, niekada nebuvo numatyta ir nuspėjama. Daug

Šv. Onos ir Bernardinų bažnyčios Vilniuje.

kas bandė pranašauti, bet vis tiek niekas gerai nežinojo, kas dės Vilniuje po metų kitų ar dešimtmečių, nekalbant jau apie ištisus šimtus metų. Daugelis panašiais bergždžiais pranašavimais vertėsi ir, gali sakyti, visi perdėm apsiriko. Gal todėl anų gudruolių numatymai klastingai juos suvedžiodavo, kad visi tie pranašautojai savo užsispyrimu vaizdavo būsimąjį Vilnių būtinai toki, kokio jie patys pageidavo.

Vos tik spėdavo Vilniaus seneliai amžiams užmerkti savo pavargusias akis, kai naujoji karta, tuojau iš paskos atėjusi, be atodairios niovės miesto veidą keisti ir taisyti pagal savo įnoringus įgeidžius, dažnai priešingai akis užmerkusiems seneliams. Ir negelbėdavo bebaigiančių nusigyventi ponulių aimanavimai ir skundai, kad štai gi dabartinis Vilnius nebe tas, nebe toks priimtinas, nesavas ir daugelyje vietų sunkiai pažįstamas.

Buvo gi taip! Ir daug kartų buvo, kad mėginta Vilnių pasisavinti pagal paliktus testamentus ir vadinamąją geležinę valią. Tik deja, vis taip išeidavo, kad Vilniaus senieji akmenys nenorėjo pripažinti popierinių testamentų.

Ar verta nusiminti, ar reikia džiaugtis? Pagal daugelio metų patyrimus galėtum įsidrąsines pasakyti, jog į tą patį Vilnių negalima įvažiuoti du kartus. Juk neduos mums

meluoti visame plačiajame pasaulyje išsiklaide dar gyvi tebesą tie visi, kurie niekad neužmiršta, jog jie tebėra vilniečiai, nors ir buvusieji vilniečiai. Ak, kaip saldiečiai ir liūdesio pakąsta širdim kiekvienas jų prisimena saviškį Vilnių, tokią miestą, kokią numatymai klastingai jie pažino, pamylėjo ir kol gyvas savo širdin priėmė.

Vilnius buvo neklaužada. Toks ir pasiliko.

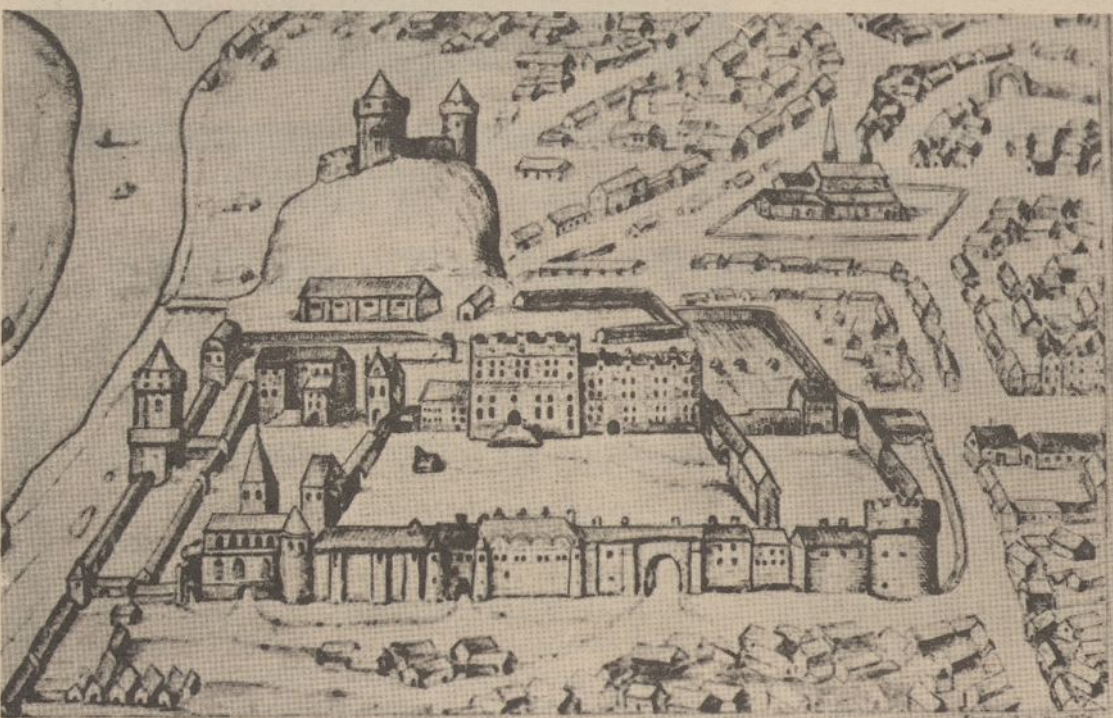
Šis miestas niekada ir niekam nebuvo paklusnus ir pilnai pasidavęs. Vilnius šimtus kartų girdėjo karštos meilės pareiškimus iš įvairių sluoksnių ir padermių. Daugelis sakė, kad myli Vilnių. Vienų meilė buvo švelni ir pilna pasiaukojimo, o kiti despotiškai apglėbdavo Vilnių ir taip myluodavo, kad net jo kauleliai braškėjo. Bet pats Vilnius, matyt, buvo visada abejingas ir nepaisė garsiai skambančių meilingų šūkavimų. Gudrus senis tas Vilnius! Jis visada mokėjo iš savo globėjų ištrūkti ir iš naujo, trumpam ar ilgam, laisvai atsikvėpti.

Štai kodėl Vilniaus globėjai visada būdavo tik laikini...

Ar tas yra didis miestas?

Ne gi, ne! Netasai yra vertas susižavėjimo, kur milijonai, į pablūdusį verpatą įverpti, savuos prakaituos mirksta, ne-

(Nukelta į 6-tą pusl.)

Vilniaus pilis XVII amžiuje (iš XVII amž. Vilniaus plano).

DIVIDEND CHECKS MAILED
QUARTERLY ON INVESTMENT
SAVINGS ACCOUNTS

4 1/2%

We Invite
Your Savings

ST. ANTHONY

SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
Joseph F. Gribauskas, Exec. Secy.
1447 SO. 49th CT. • CICERO, ILLINOIS 60650
HOURS: MON. 9-8; TUES., THUR., FRI. 9-5; SAT. 9-1; WED. CLOSED
PHONE 656-6330

VILNIAUS RŪBAS

(Atkelta iš 5-to pusl.)

ramūs ir arti to, kad pakvaišę, akiai skuba, vis nepatenkinti ir nelinksmi nepaliaujamai sielajasi ir pagiežingai savitarpėje rungtis. Dažnas nespėja net padoriai apsidairyti, koks puikus tasai pasaulis, kuriame jis gyvena, nes jo laikas suskaldytas valandomis ir susmulkintas minutėmis. Jo širdį jėgos greitai apleidžia, ir jis tolydžio grįžta į žemę, nespėdamas sau pasakyti, ar jis kada nors buvo laimingas, atseit, ar galėjo jam skirti gyvenimo dienomis pilnai pasidžiaugti, nes tenai bejėgiško pavydo grizas vargšes dūšes vis graužia, o prakeikto gobšumo rūdis ėste ėda, neatleisdama jų nei dieną, nei naktį, kankina juos, neištrūkstamon nevalion pagautus, palankios užuojautos pasiilgusius, pačius gi sau pagelbėti jokių jėgų neturinčius.

O koks buvo senasai Vilnius?

Miestas lėtai ir sunkiai iš miškų išlindo. Jeigu pamėginsi eiti į tankumynę, tai pirmas, kas tave nustebins, bus ažuolas, todėl kad didžiulis, drūtas, šakotas, kad rimtas medis. O greta skystas lazdynas. Toliau gi kas kur, nepasirinkdami kaimynystės, pagarbūs dėdės beržai retonai, stipruoliai uosiai, išlankios gražuolės raudonosios pušys, kaip pasenusios bobutės savo lapų nepalaikančios ramybės drebulės, toliau vinkšnos, skirpstai, skroblai, sausašakė du riančios laukinės kriaušaitės ir anie prasčio-kai alksniukai būriais susimetę. Palei upokšnius šaltekšniai ir aitrūs kvepiančios ievos. Bepiga voverė, kai tokia tankumynė, į valias gali žaisiti dienų dienas linksmi ir išmintingai, kaip tik tos voverės moka, gali šokinėti žemės nesiekdama ir pasityčiodama iš vilko, kurs, kaip gimė tai iš karto piktas pasidarė ir niekada linksmas nebuvo. Negera piktam vilkui, bloga piktiems vilkams!

Dar gaudė anie miškai prie pat miesto sienų ir pilni smalsumo stebėjo, kaip šis miestas atkakliai auga. Miestopauostytį atslinkdavo giriostė vas stumbras, nieku nepasitikėdamas briedis plačiu lanku apsukdavo miestą, nes užuodavo, kad Vilniaus pečiūos kar-tais briediena kepama, o piktasis šernas ūkdamas prašvilpdavo pro šalį. Bičių spiečiai tyliai meldėsi liepų drėvėse, prašydami daugiau nieko, tik gražių ir saulėtų dienų. Atėjo laikas, ir nutilo miškai aplinkui. Bet gera ausis, o dar lakesnė vaizduotė net ir dabar sugaus anų didžiųjų miškų ošimą, galutinai dar neišnykusius atgarsius. Drebejo anie miškai, kai didieji žvėrys riaumėjo, kaukė ir rėkė iš pykčio, iš baimės ar iš tos laukinės meilės. Bet kai viskas nutilo, vis tiek čia dar liko paupiais paukščiai ir paukštytės, jie

Vilniaus katedra su varpine, kuri dabar paversta meno muziejumi, yra viena iš svarbiausių istorinių pastatų Vilniuje.

meilingai čiulba, rodos, kiekvienam medžiolapui atskirai ir bet kuriam vilniečiui, kurs mėgsta jų klausytis.

O, ne, dar nenutilo anų miškų aidai, jie plaukia per laukus, pasiekia didžiulias platumas! Pradėjo gaudimą didžiamis, o kur pasibaigs, tai ir nežinia.

Patys sau, reikia spėti, tie miškai atrodė amžini, jų amžinumu tikėjo ir jų pamiškių gyventojai, sužavėti jų didumu, jų neįveikiama galia ir nepasiekiamu paslaptingumu. Nei retonai beržai, nei puikuolės, savo viršūnes į dangų irėmusios pušys nesapnavo ir nelaukė kirvių, nenumanė, kad ateis laikai, kai viskas jau negrižtamai pasibaigs, kad graudžiai vaitodamas išdidus ir kilnus medis visu kūnu kris žemėn ir purvai apdrabstys jo plačiasias šakas.

Kirto paskutinė pasakiškoji šio miško pušis. Ir vėliau tik padavimuose liko šiurpulingos šernų piaušnės, kai jie kreivomis, kaip Vilniaus batsiuvio yla, iltimis raižė vienas kitam šonus. Tik iš seno medžiotojo išgirsi, kaip švelniai stirna čia tankumynėje šaukdavo savo mažiuką, kad nepaklystų, bet kartu prisišaukdavo ir aistringą patiną, kurs, varžovą kruvinai sumušęs, palieka stirnaitę naujo stirniuko laukti.

HELP WANTED MALE

- LEARN FAST
- EARN FAST

DALTON'S

NEW
EMPLOYEE
BONUS PLAN

Is Retroactive to
Starting Time

After Probationary Period

- New Higher Starting Rates
- Family Insurance
- Merit Raises
- Opportunity for Advancement
- Paid Vacations and Holiday
- Profit Sharing

SEE FRANK RADER
TODAY!

APPLY Monday thru Friday
8:30 to 5:30 p.m.
Saturday 8 a.m. to 12 p.m.
Monday 8 a.m. to 7 p.m.

DALTON
FOUNDRIES, INC.

"An Equal Opportunity Employer"

WARSAW, INDIANA

(115-117)

HELP WANTED MALE

IMMEDIATE OPENINGS

All types of foundry work.
No experience needed.
Write, wire, or call Sturgis Foundry Corp., 1000 W. West St., Sturgis, Mich. 651-8544.

(114-117)

HELP WANTED MALE

IMMEDIATE OPENINGS FOR 100 FOUNDRY PERSONNEL

Now accepting applications
for the following openings:

Machine Molders
Shake out operators
Core makers
Casting Cleaners
APPLY AT:

Great Lakes Foundry
1100 Prairie Ave.
South Bend, Indiana

An Equal Opportunity Employer
(112-121)

CLEVELANDE

• V Giedraitis, Nationwide kompanijos atstovas draudžia Jūsų namus, baldus, automobilius, gyvybę, sveikatą ir t.t.

Prieš atnaujinami savo draudimą kitur, palyginkite kainas, skambindami tel. 944-6835.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

lais, siaurais takais ir šunkeliais, niekieno nevaromos minios, tik vien Vilniaus susižavėjimo skatinamos. Vilnių pasiekusios minios džiugdavos, nes ten kažkodėl laukė stebuklų ir tikėjos savųjų troškimų išsipildymo.

Basakojų pėsčiųjų pamylėtas miestas! Mieste mūrai, bokštai. Okur tie laukiami stebuklai tarp mūrų paslėpti? Gal ir tie akmenys tiems žmonėms stebuklingi? Neramios širdys čia ieškojo sau paguodos ir buvo pilnos kilnios vilties.

**OPPORTUNITY FOR PROFESSIONAL
HELP MALE OR FEMALE**

MEDICAL TECHNOLOGIST

Registered or Eligible for registration with A.S.C.P. Age open. Salary commensurate with experience. 5-day week. Monday through Friday, 8:30 to 4:30.

ALSO

REGISTERED NURSES

FOR ALL SHIFTS

Good salary. Plus differential. Fringe benefits, paid holidays, vacation with pay, sick leave, good retirement plan. All positions subject to County Division of Ohio State Personnel.

APPLY CALL OR WRITE TO MRS. LEWIS
BENJAMIN FRANKLIN HOSPITAL

1755 ALUM CREEK DR., COLUMBUS, OHIO, PHONE: 258-9556
(115-121)

HELP WANTED MALE

**PLASTICS PROFILE EXTRUSION
ENGINEER** — Man with at least five years practical background with know-how for extruding plastic profiles and design of dies, jigs, and fixtures for automotive and other end uses. Good experience acceptable in lieu of degree. Salary commensurate with experience. A real challenge to put your knowledge to work in a ground floor opportunity with a established plastics processing company.

Contact: Director, Administrative Division.

PHILLIPS PRODUCTS CO., INC.
A Subsidiary of Phillips Petroleum Company
1500 E. North Territorial Road
Whitmore Lake, Michigan 48189
Phone: (313) 761-3512
An Equal Opportunity Employer
(115-121)

TOOL-DIE MAKER

1st class, to build, alter, repair, progressive, secondary dies, tools, gauges Able to work alone from sample sketch, or instructions. National electro-mechanical proprietary products. Good pay, conditions, all benefits, permanent. Call Mr. Banghart, 727-1500, Saferville, N. J.

An Equal Opportunity Employer
(114-116)

EXP. MACHINISTS

FULL TIME—GOOD HOURS
CALL BY PHONE OR IN PERSON
FROM 9 AM TO 6 PM
MONDAY THRU FRIDAY

**SANFORD MFG.
CORP.**

695 RAHWAY AVE.,
UNION, N. J.
(201) — 687-3200
(114-130)

DRAFTSMEN

Experienced in conveyor
work.

**Allied Steel &
Conveyor**

313 — TW 2-3041
DETROIT, MICH.
(114-116)

HELP WANTED MALE

FACTORY SUPERVISION

DIE CAST-TRIM FOREMEN
(Afternoon Shift)

Must have supervisory background and full knowledge of zinc die cast operations. Liberal salary and fringe benefits.

APPLY:

**ACME PRECISION
PRODUCTS**

UNIVEX DIE CAST DIVISION,
7001 CHASE RD.,
DEARBORN, MICH.
or call J. SMITH PLANT MGR.
313 — 846-6355
(110-116)

MEDICAL TECHNOLOGIST

Immediate openings in all departments of expanding 175 unit hospital very latest equipment in new laboratory.

MUST BE AMT ORASCP.
Salary based on education & experience.

Apply by letter giving employment history, education and salary required.

Personnel Department
GRAND RAPIDS
OSTEOPATHIC HOSP.
1919 Boston S.E.
Grand Rapids, Mich.
An Equal Opportunity Employer
(111-117)

MILLING MACHINE OPERATORS

DAY & NIGHT SHIFT
Experienced only need apply.

APPLY

NEW ERA MFG. CO.

233 CENTRAL AVE.
HAWTHORNE, N. J.
427-7000
(114-116)

DRILL PRESS OPERATORS

NIGHT SHIFT.
Experienced only need apply.

APPLY

NEW ERA MFG. CO.

233 CENTRAL AVE.
HAWTHORNE, N. J.
427-7000
(114-116)

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Asbach Uralt — Import. Germ. brandy 5th — \$5.49
2. Imported Canad. whiskey 5th — \$3.98
3. Coeur de France Cordials 5th — \$2.98
4. Banana Liqueur 5th — \$3.98

5. May Wine — Imported 5th — \$0.98
6. Riccadona Vermouth 5th — \$1.29
7. Christian Brothers Wine 5th — \$1.49

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

LAPKRIČIO 5 D., puošnioje Diamond salėje, SEVERANCE CENTRE, ĮVYKSTA TRADICINIS L.S.T. KORP! NEO-LITHUANIA BALIUS

PRITAIKYTĄ MENINĘ PROGRAMĄ IŠPILDYS:
Dainininkė V. Stankus ir Korporacijos orkestras iš Chicagos.
Pradžią: 7:30 val. vakaro -- vakarienė 8 val. vakaro.

Pageidaujama, kad svečiai ir korporantai-korporantės dalyvautų vakariniais rūbais. Staliukai užsisakomi iki SPA-
LIO MĖN. 28 DIENOS, pas V. VINČLOVĄ, tel. 261-1794.

L. S. T. KORP! NEO-LITHUANIA CLEVELANDO VALDYBA

MOTINŲ GLOBOS KOMITETAS

Pereitą savaitę Cle-
velande suorganizuotas
Jaunučių Ateitininkų Mo-
tinų Globos Komitetas
iš šių ponių: D. Čipkie-
nės, B. Čyvienės ir J.
Kliorienės. Tėvai, no-
rintieji savo mokykli-
nio amžiaus vaikus įjung-
ti į ateitininkų veiklą,
prašomi juos registruo-
ti pas šias komiteto na-
res: J. Kliorienė tel.
RA 1-8397, B. Čyvienė
tel. 486-3228. Jaunučiai
ateitininkai veiks 3-se
grupėse. Firmasis susi-
rinkimas lapkričio 6 d.
Jaunučiai Ateitininkai
veikia sendraugių glo-
boje.

VLADUI BACEVIČIUI
lapkričio 3 d. sukanka
50 metų. Jis gimė IFas-
karo metu Kaune. II
Pas. karo metu iš ten
iškeliavo į platųjį pa-
saulį. Dabar gyvena
Clevelande. Lietuviš-
kos spaudos skaitytojai
pažįsta Vladelį, taip jis
visų broliškai vadina-
mas, kaip nepavarg-
tantį foto reporterį. Lie-
tuviškoje skaitybėje jis
reiškiasi nuo 1931 m.
Fakeltas į skautininko
laipsnį, apdovanotas
"Tėvynės Sūnaus" ir
"Už nuopelnus" skautiš-
kais žymenimis. Vargu
ar suklysimė tvirtinda-
mi, kad Vladelis pirmą-
jį savo amžiaus pusšim-
tį daugiausia skyrė pa-
dėti ir tarnauti arti-
mui. Sveikindami Vla-
delį auksinės sukakties
proga, linkime ilgiau-
sius metus džiuginti
mus puikiais nuotrau-
komis ir skleisti gėrį
pasaulyje.

IŠ CLEVELANDO LIETUVIŲ KLUBO VEIKLOS

Lietuvių Klubas per
daugelį metų tarnavęs
lietuvių susibūrimams
ir laiko praleidimui, nuo-
lat deda pastangas, kad
toji tradicinė lietuvių už-
eiga tobulėtų ir darytųsi
jaukesnė ir patraukles-
nė. Klubu vadovybės dė-
ka padarytas skoningas
atnaujinimas ir ne be ge-
rų pastangų įvesta ger-
esnė tvarka bei kultū-
ringesnė aplinka, kuri
taip būtina visiems, po
sunkaus darbo ieškan-
tiems jaukaus ir ramaus
poilsio.

Nūdien, savas cleve-
landietis ar iš kitur už-
klydęs tautietis, Lietu-
vių Klube jaučiasi "kaip
namie". Be visiems klub-
ams įprastinių būtiny-
bių -- ilgo baro su įvai-
riais gėrimais, -- pa-
garbi vieta skirta ir kul-
tūriniais poreikiams,
būtent, lietuviškų laik-
raščių bei žurnalų skai-
tykla.

Jau visas metas, kai
išpilietino ir kita Klubui
jaukumą teikianti naujo-
vė, tai sava lietuviška
valgykla, su patyru-
siais šeimininkų paruoštais
valgiais ir paslaugi pa-
tarnavimu. Klubu val-
gykla veikia savaitga-
liais: penktadieniais ir
šeštadieniais nuo 3 iki 9
valandos vakaro ir sek-
madieniais bei kitomis
švenčių dienomis nuo 12
iki 4 valandos po pietų.
Tomis dienomis pavie-
niai ir su šeimomis gali-
te jaukiai praleisti popie-
tes, skaniai pavalgyti iš
šviežių produktų pa-
ruoštus pietus ir vaka-
rienę. Valgykloje veikia
radija su lietuviškais
transliacijomis ir tele-
vizija. Kitomis dienomis
šilta, gerai paruoš-
tą ir pigia kaina valgi-
teikia Klubu baro patar-
nautojai.

Lietuvių Klubu reikalų
vedėjas, paslaugus pa-
nevēžietis Zenonas Duč-
manas, gerindamas ir
tobulindamas Klubu veik-
lą, įvedė ir kitokių nau-
jovių. Favyzdžiui, bili-
ardo, kamuoliukų riti-
mo ir šachmatų varžy-
bas, kurios, paprastai pa-
traukia šios rūšies žai-
dynių mėgėjus. Neseniai
baigtas biliardo ir kamu-
oliukų ritinimo varžybas
laimėjo: Viktoras Gali-
nis --- biliarde pirmą
vietą, Ignas Verbyla --
antrą. Kamuoliukų riti-
nime -- Zenonas Duč-
manas pirmą, Stasys Ha-
laburda antrą ir S. Bago-
čius trečią. Šachmatų žai-
dynės dar nebaigtos. Se-
kantis tokių žaidynių ra-
tas bus pradėtas lapkri-
čio mėn. Nori dalyvauti
varžybose, prašomi už-
siregistruoti Lietuvių

Klubu pas baro tarnauto-
jus darbo valandomis.
Lietuvių Klubas kiek-
vienais metais ruošia ir
didesnius rengimus. Fir-
mas toks rengimas
įvyks Fadėkos Dienos
išvakare, lapkričio 23
d. Kitas didesnis ren-
gimas, tai Naujųjų Me-
tų sutikimas gruodžio 31
d. Savybiniai rengimai
ruošiami Lietuvių Klubu
nariams ir jų šeimoms
nemokamai. Todėl nori
dalyvauti tuose rengi-
muose, turi išsirašyti Klub-
o nariu. Metinis nario
mokestis tik \$1.00!

Lietuvių Klubui ple-
čiant savo veiklą, reika-
linga turėti ir daugiau
tarnautojų. Šiuo metu
Klubui reikalingos ke-
lios moterys valgyklos
patarnavimams. Mote-
rys, kurios norėtų tą
darbą dirbti, prašomos
kreiptis į Klubu vedėją
Zenoną Dučmaną susitar-
ti dėl darbo sąlygų ir at-
lyginimo.

Vytas Virsnys

SPORTAS

Franešame, kad ŠAL-
FASS-gos metinis - vi-
suotinis suvažiavimas
skelbtas 1966.11.5-6 d.d.
Detroit, įvyks 1966 m.
lapkričio 19-20 d.d. Det-
roite, Lietuvių Namai,
3009 Tilman Ave., Det-
roit, Mich.

Anksčiau visa skelb-
ta informacija, kaip su-
važiavimo dalyvių statu-
sas, darbotvarkė yra ne-
keičiama. Suvažiavimas
dėl techninių aplinkybių
atidedamas dviem sa-
vaitėm vėliau.

Pakartotinai kviečia-
me visus gausiai dalyvau-
ti. Kviečiame spaudos ir
organizacijų atstovus į
Sąjungos suvažiavimą pa-
tariamuoju balsu.

Centro Valdyba

STALO TENISO "DEŠIMTUKO" TURNYRAS

VII-tasis stalo teniso
"Dešimtuko" turnyras
įvyks 1966 m. gruodžio
mėn. 3-4 d.d. Chicago-
je, 2511 North Kedzie,
Chicago, Ill. 60647.

Turnyro pradžia 12:30
v. p. p. šeštadienį, (gruo-
džio 3 d.).

Centro Valdybos pave-
dimu turnyrą vykdo Sta-
lo Teniso Komitetas.

Turnyras bus vykdo-
mas tikrai vyrų klasėje,
kiekvienas su kiekvienu
(Round Robin).

Vyriausias "Dešimtu-
ko" turnyro teisėjas, Sta-
lo Teniso Komiteto Va-
dovas Jonas Kavaliaus-
kas.

Turnyro registracijos
mokestis \$3.00 dalyviui.

Mokestis sumokamas
prieš turnyro pradžią.
Turnyre dalyvauti
kviečiami šie stalo te-
niso žaidėjai:

Jonas Kavaliauskas,
P. Gvildys, Varnas, J.
Šoliūnas, B. Žemaitis,
Dr. A. Nasvytis, A. Kra-
šauskas, F. Misiūnas, Ri-
mas Kavaliauskas, Za-
biela, V. Grybauskas, V.
Kleiza, Jaunutis Nasvy-
tis, V. Nasvytis, Koklys,
Gerulaitis, Juozas Ka-
valiauskas, J. Nešukai-
tis, Vaičekauskas, J.
Kuncaitis, Genčius, A.
Banys.

Visi kviečiamieji pra-
šomi registruotis iki š.
m. lapkričio mėn. 24 d.
pas J. Kavaliauską, 6437
So. Washtenaw Ave., Chi-
cago, Ill. 60629.

Centro Valdyba as-
meninių pakvietimų ne-
siuntinės.

FASTABA. Į negalin-
čiųjų turnyre dalyvauti
vietą bus kviečiami kiti
žaidėjai.

Dešimtuko turnyro lai-
mėtojai bus įteikta Fa-
saulio Lietuvių Inžinie-

Experience Counts!

- 12 metų Common Pleas ir Apeliacinio teismo teisėjas.
- Prisidėjo prie daugelio pažangių įstatymų ir teismo programų.
- Remiamas Clevelando ir Cuyahogos apskrities Teisininkų Sąjungos ir The Plain Dealer bei Cleveland Press dienraščių.

RE-ELECT DANIEL H. WASSERMAN

Judge, Court of Appeals

Judge Daniel H. Wasserman Campaign Committee, Room 236, Chester-12th Bldg.,
Cleveland, Ohio. Frederick Wolf, Chairman, 1901 Rockside Drive, Cleveland, Ohio.

HELP WANTED MALE

MACHINISTS

THE CLEVELAND PNEUMATIC Tool Co.

3784 E. 78 St.
341-1700

A Subsidiary of
PNEUMO-DYNAMICS
Corp.

MACHINISTS

TO WORK ON
AERO SPACE
MISSILE and
Aircraft Components

KELLER- HYDROTEL

Contouring and profiling
Machines

HORIZONTAL BORING MILLS

TURRET LATHES

GAP TURRET LATHES

ENGINE LATHES

MILLING MACHINES

RADIAL DRILLS

NUMERICAL CONTROLLED MACHINES

GAUSITE GERĄ VALANDINI
ATLYGINIMĄ IR VISUS PRIEDUS

Interviewing Hours
8:15 A.M. to 5 P.M.

OR CALL
341-1700

for an interview convenient
for you.

An Equal Opportunity Employer

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

PARDUODAMAS NAMAS

4 miegamieji -- 1 apa-
čioj. Grovewood rajone. Sa-
vininkas išsikrausto. Priva-
to parduoti. \$12,800.
Tel. 752-3400.

\$16,300

NAUJI!

3 miegamųjų ranch tipo
namai, 1½ vonios, įrengtos
virtuvės ir šiukšlėms maši-
nos. Ištiesas rūsys.

VINE REALTY
35165 Vine St.
Tel. WH 2-4440

(114-116)

ELECTRICIANS

Experienced in machine
tool and panel wiring.
Steady employment with
manufacturer of hand-
ling equipment. Excellent
company benefits.

Apply in Person

American Monorail
Co.

1111 E. 200 St.
Cleveland, Ohio
486-5000

Between Euclid and St. Clair Aves.
Public transportation via CTS bus
to and from Windermere Station.
An Equal Opportunity Employer
(116-117)

Naturally SUPERIOR SAVINGS

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

CLEVELAND

HOME and
REMODELING
LOANS

INSURED SAVINGS

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

AUKOS DIRVAI

P. Bačiulis, Australia 2,00
J. Švarplaitis, Wingdale .. 3,00
A. Zatkus, Hennosa Beach 4,00
A. Balys, Cleveland 5,00
H. Gavronskas, Venezuela 9,00
J. Bastys, Briarcliff Manor 1,00
J. Kriščiūnas, Detroit 4,00
Dr. A. B., Cleveland 5,00
Dr. Z. Sabataitis, Cleve.... 5,00
M. Ješmantienė, Cleveland 1,00
Iz. Samas, Cleveland 4,00
L.K. Jurskis, Riversite ... 4,00
S. Kozak, Cleveland 1,00
V. Stankus, Chicago 5,00
K. Simulis, Lemont 4,00
A. Tamulis, Cleveland 9,00
A. Vaškevičius, Dearborn ... 1,00
V. Alksnis, Flushing 2,00
V. Sederavičius, Omaha ... 1,00
V. Senkus, Cleveland 2,00

* VYTAUTAS GEDGAUDAS, Dirvos redaktorius, praeitą savaitę galį buvo išvykęs į liginę sveikatos patikrinimui.

* VASARIO 16 GIMNAZIJOS moksleiviai kartu su latvių gimnazijos kolegomis, dalyvaavo Vengrijos sukilimo 10 metų sukakties minėjime Vokietijos vengrų gimnazijoje. Ta proga visa eilė jų pasirašė sveikinimą su linkėjimais Dirvos bendradarbiams ir skaitytojams.

CHICAGO

NEO-LITHUANIA
ŠVENTĖ

LST Korp! Neo-Lithuania Chicagoje Valdyba praneša, kad Korporacijos metinė šventė Chicagoje rengiama sekančia programa:

10 val. ryt. pamaldos Tėvų Jėzuitų koplyčioje. Po pamaldų, pagerbiami kritusieji ir mirusieji Lietuvos laisvės kovotojai, padedant vainiką prie paminklo Jaunimo Namų sodelyje; Iš sodelio organizuotai vykstama į Sv. Kazimiero Kapines, aplankyti ir papuošti mirusiųjų kolegų kapus.

7 val. 30 min. vak. Jaunimo Namų didžiojoje salėje iškilmingas posėdis, sukakties minėjimas.

Po posėdžio toje pat salėje šventės balius, kuriame muzikinę dalį atliks neolitanų orkestras.

Visi neolituanai ir filijos šventėje dalyvauja su spalvomis.

Maloniai laukiama į šventę atsilankant kuo daugiau viešnių ir svečių.

Baliui staliukus korporantai ir svečiai užsisako iš anksto pas J. Žvynį, 7258 So Mozart Ave. Tel. PR 6-1349.

NEW YORK

* LIETUVIŲ GRAFIKŲ reprodukcijas sveikinimo atvirukų forma išleido Gabija. Tinka šventiniams ir sukaktuviniams sveikinimams bei kasdieniniam susirašinėjimui. 12 skirtingų atvirukų komplektas su vokais -- \$ 1.10. Gabija, 87-85, 95 St., Woodhaven, N.Y. 11421.

KNYGŲ IŠFARDAVIMAS -- nuolaida iki 90%. Sąrašai išsiunčiami parašius šiuo adresu: Gabija, 87 - 85, 95 St., Woodhaven, N.Y. 11421.

* LIŪNĖ SUTEMA, autorė trijų poezijos rinkinių Tebūna tarytum pasakoj, Nebėra nieko svetimo ir šiais metais pasirodžiusios Bevardės šalies, yra svarbi naujais poslinkiais. Ji ieško kitokių kelių negu ankstenėjų mūsų poezijoje ir pajungia mintį daugiaplaniniam ir nepertraukiamam muzikiniam garsui, kas ryškiai nūdienėje avangardinėje pasaulinėje poezijoje.

Savo kūrybą Liūnė Suteima skaitys Metmenų žurnalo literatūriniam vakare, įvykstančiam sekmadienį, lapkričio mėn. 20 d., 4:30 val. vak. Transfiguracijos bažnyčios salėje, 64-14, 56 Rd., Maspeth, Queens. Visuomenė maloniai kviečiama atsilankyti.

KANADOS LIETUVIAI

* LIETUVIŲ NAMŲ dalininkų tradicinis rudens balius ruošiamas lapkričio 12 d. savose patalpose, 1129 Dundas St. W. Pradžia 7 val. vakare.

Visi kviečiami gausiai atsilankyti ir paremti Lietuvių Namų pastangas ir veiklą lietuviybės išlikimo plotmėj.

Montrealio parodoj, paviljone "Žmogus -- kūrelas", bus ir prieš kiek laiko mirusio skulptoriaus J. Mikėno, jau po jo mirties premijuotoji skulptūra "Pirmosios kregždės". Numatoma, kad tame paviljone bus apie 160 geriausių skulptūros kūrinių iš įvairių kraštų. (E)

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ!

Skyriaus nariui

A. A.

ANTANUI VEISUI

mirus, jo žmoną EUGENIJĄ, seseris PETRONELĘ ir BRONISLAVĄ, švogerį JONĄ ir visus artimuosius giliai užjaučia

A. L. T. S-gos
Philadelphijos Skyrius

Solistė -- NERIJA LINKEVIČIŪTĖ atliks solo partijas muzikinio vaidinimo "Nemunas Žydi" pastatyme Clevelande lapkričio 19 dieną.

BOSTONO KULTŪRINE KRONIKA

Spalio 16 d. buvo surengtas antrasis šio sezono kultūrinis subatvakaris, kuriam vadovavo tų parengimų pirm. inž. Ed. Cibas. Vakaro programą atliko komp. Darius Lapinskas. Jis kalbėjo apie operos meną ir savo operą Lokį, kuri praėjusią vasarą buvo statoma Chicagoje. Komp. Lapinsko paaikškinimai buvo įdomūs ir spalvingi. Savo kalbą jis pailiustravo Lokio muzikos ištraukom, įrašytom į magnetofono juostą. Visa tai buvo nauja ir negirdėta -- komp. Lapinsko pasiklausyti susirinko nemenkas būrys Bostono lietuvių.

Lapkričio 19 d. kultūriniame subatvakary kalbės dail. Vyt. K. Jonynas, savo žodį pailiustruodamas dailės kūrinių skaidrėmis. Kult. subatvakarių lankytojai iš anksto kviečiami tą vakarą skirti dail. Vyt. K. Jonynui.

VAKARONĖ SU ANT. GUSTAIČIU

Liet. Bendruomenės Kultūros klubą šį sezoną valdo jaunimas su pirm. B. Kerbelieneprie. Spalio 22 d. vakare, Liet. Amerikos Filiečių d-jos II a. salėje, naujoji klubo valdyba surengė didesnio pobūdžio parengimą -- Antano Gustaičio satyrų knygos Ir atskrido juodas varnas pristatymą. Vakaro programai vadovavo klubo pirm. B. Kerbelienė.

Firmojoj vakaro daly apie šokių meną dailiai ir išraiškingai kalbėjo Birutė Vaitkūnaitė - Nagienė. Jos kalba buvo pailiustruota šokėjų nuotraukomis ir vienu jos pačios pašoktu išraiškos šokiu. Gaila -- tik vienu...

Antrojo daly apie Ant. Gustaičio naują poezijos rinkinį Ir atskrido juodas varnas kalbėjo poetas Henrikas Nagys iš Montrealio. Kaip paprastai H. Nagio pasisakymas buvo šiltas, turinčias ir kompetingas. Kalbėdamas apie Ant. Gustaitį, kaip retą ir beveik unikuminį satyrinės poezijos talentą, išdubuli-

nusį to žanro formą ir naujuoju rinkiniu žengusį dar keletą pakopų aukštyn, H. Nagys akcentavo tokią mintį: kai mes skaitome Ant. Gustaičio satyrinę ir humoristinę poeziją ar jos klausomės -- dažniausia mes juokiamės iš savo skausmo...

Po H. Nagio paskaitos Ant Gustaitis ir H. Nagys paskaitė po keletą savo naujų eilėraščių. Tikrai puikus yra Ant. Gustaičio Ruduo, idomūs mūsų meno žmonių portretai -- naujieji lauko šalta ir beveik tik vienos baltos spalvos -- sviri ir kūrybiniu polėkiu įdomi yra Henr. Nagio Šiaurė.

Minimas Kultūros klubo susirinkimas priminė pirmuosius Bostono Liet. Rašytojų klubo susirinkimus, kai į juos ateidavo šimtai tautiečių. Ir šiame jų buvo gal trys ar keturi šimtai. Aišku, tuo buvo pareikšta pagarba savo kampo "pranašui" Ant. Gustaičiui (gi tai iškrinta iš nerašytų įstatymų ribos), o taip pat ir mieliems svečiams iš Montrealio B. ir H. Nagiams. Fagirtina Beatričė Kerbelienė ir jos vad. valdyba už tokio vakaro surengimą.

BALTŲ KONCERTAI

Netrukus Bostone pradedamas vienuoliktasis (1966 - 1967 m.) Baltų Amerikiečių d-jos rengiamų koncertų sezonas. Lapkričio 25 d. 8 val. 30 min. vak. tą sezoną pradeda žinoma lietuvių dainininkė mezzosopranas Aldona Stempužienė. 1967 m. vasario 7 d. koncerto programą atliks estų tenoras Naan Fold, o balandžio 7 d., -- latviu pianistė Vera Leinvebers. Aldoną Stempužienę, kaip iškilų vokalistę, daugumas nebloginai pažįstam, o latviai ir estai į Bostoną siunčia taip pat savo stipriausias muzikines pajėgas.

Baltų - Amerikiečių d-jos koncertai visą laiką yra rengiami Nauj. Anglijos muzikos konservatorijos didžiojo koncertų salėje, vad. Jordan Hall. Toj pačioj salėj girdėsime ir šio sezono koncertus.

Baltų - Amerikiečių d-jos valdyboj iš lietuvių pusės beveik be pertraukos dirba inž. Vyt. Izbičkas ir inž. Česl. Mickūnas.

DIRVOS 50-METIS BOSTONE

ALTS-gos Bostono skyriaus valdyba, kurios pirmininkas šiuo metu yra p. Utenis, nutarė gruodžio mėn. 10 d. savo namuose surengti Dirvos 50-mečio minėjimą. Minėjimo prelegentas Ant. Diržys jau pakviestas ir pažadėjo ta proga į Bostoną atvykti. Dirvos skaitytojai ir rėmėjai iš anksto prašomi gruodžio 10 d. vakarą aukoti mūsų spaudai ir gausiai dalyvauti Dirvos 50-mečio minėjime. Bus parengtos vaišės, atsiras laiko ir nuoširdžiam pašnekesiui apie liet. išeivinę spaudą. (t.st.)

Naujasis Vilniaus Jaunimo teatras spalio 13 d. išleido scenon "pasaką mažiems ir dideliems" vardu "Du maži žmogukai dideliame mieste". Autoriai -- M. Sluckis ir V. Miliūnas. Dainų tekstai J. Vaičiūnaitės. Muzika B. Gorbulskio, dekoracijos J. Ivanovo, režisierė A. Ragauskaitė, šokių vadovas Č. Žebrauskas (E)

PLANINGAS TAUPYMAS
moka gerus dividendus
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

4½%

Dabartinis dividendas
išmokamas du kart
per metus.

MUTUAL
Federal
SAVINGS & LOAN
ASSOCIATION

Pirmadienį, trečiadienį ir penktadienį
nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų.
Kvartaliu nuo 9 val. ryto iki 8 v. vak.
Šeštadienį nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų
Trenčiadienį uždaryta viena diena.

Chartered and Supervised by the United States Government
2212 W. CERMACK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS

Phone Virginia 7-7747

John J. Kazanietz, Pres.

AUTOMOBILIAMS VIETA GRETĄ MŪSŲ ĮSTAIGOS

Česlovo Janušo paroda Detroite. Susidomėjimas buvo nepaprastai didelis, kad atidarymo metu, netik sėdimų, bet ir stovimų vietų mažai beliko. Paroda tęsis iki spalio 30 dienos. Šiokiadieniais atidara nuo 5 val. iki 8 val. vak.